THE NEW YORK PUBLIC LIBRARY
OCT 22 1930
ASTOR, LENOX AND TILDEN FOUNDATIONS

זון אויפגאנג — 6.50.
זון אונטערגאנג — 5.37.

די איינציקע אידישע צייטונג
אין מערב קאנאדע
עטאבלירט אין 1910
דערשיינט
יעדן טאָג

אידישע וואָרט
THE ISRAELITE PRESS

THE GATEWAY OF THE WEST

וועטער:
ווינטן, קעלטער, שניי

The Only Jewish Newspaper in Western Canada Established 1910. Published DAILY

דאנערשטאג כד׳ אשרי, תרצ״א. — Published daily except Saturday and Sunday. — דערשיינט יעדן טאג חוץ שבת און זונטאג.

מארקוס היימאן ווידער נאמינירט מעיאר

היטלער דערקלערט זיך קעגן אטאקעס אויף אידן

קריגט צום צווייטן מאל נאמינאציע פון אינדעפ. לייבאר פארטיי פאר הויכן אמט

צום צווייטן מאל איז מארקוס היימאן באקאנטער אידישער ארוואקאט און כלל־טוער, נאמינירט געווארן פאר מעיאר אין די ווינניפעגער מוניציפאלע וואלן, ווי א קאנדידאט פון דער הינער אינדעפענדענט לייבאר פארטי. לעצטן יאר, ווי א קאנדידאט אויף דעם זעלבן אמט, האט ער גע־צייגט ארום 14 טויזנט שטימען.

די נאמינאציע איז דורכגעפירט געוואָר־וואָרן לעצטן אוונט, אויף א קאנווענשאן פון דער פארטיי. אויסער אים זיינען נאמינירט געווארן אלד. סימפסאן, ס. דוש. פארמער, א. וו. פאטי און ווילאיאם אייר־ווענס. אלע האבן זיך צוריקגעצויגן, אויר־סער מר. היימאן און מר. אייוועגס. נאכ־דעם ווי אן אפשטימונג האט באשלאסן צו גונסטן פון מר. היימאן, האט מר. אייוועגס געמאכט א פארשלאג צו מאכן די נאמינא־ציע אן איינשטימיקע, וואס איז אנגענו־מען געווארן.

מר. היימאן איז דער צווייטער איד נא־מינירט צו ווערן פאר א ווייכטיגן פאסטן אין די הייז־אריקע מוניציפאלע וואלן. מ. א. גרעי (סקול טראסטי) איז נאך פריער נאמינירט געווארן אלדרמאן פון דער זעלבער פארטיי פאר נארד־ווינניפעגער וואל־קרייז.

פאבסט דערלויבט פרינצעסנס הייראט פאר בולגאריש קעניג

וואטיקאן סיטי, אקט. 16. — דער פאבסט האט אפיציעל דערלויבט דעם הייראט פון פרינצעסן דזשיואוואני, קעניג וויקטאר עמאנואילס טאכטער, פאר קע־ניג בארים פון בולגאריע. עס ווערט דער־ביי אנאנסירט, אז קעניג בארים האט זיך פארפליכטעט צו דערציען אלע קינדער פון דעם הייראט אינ׳ם קאטוליש גלויי־בען.

די חתונה וועט געפראוועט ווערן אין אסיסי איטאליע, אקט. 25טן.

הדסה פאנגט אָן יערלאכע קאמ־פיינס דעם 1טן נאָוועמבער

די הינע הדסה ארגאניזאציע האט גע־קראגן א דערלויבעניש פון דער אינדאר־סיריונג ביורא אנצופירן אין יערלאכן קאמ־פיין פאר פאנדן פון נאוו. 1טן ביז דעצ. 14טן. דער קאמפיין וועט פארענדיגט ווע־רן אין דעם טאג מיט א טעאטער אוונט אין וואקער טעאטער.

נאמינירט פאר מעיאר

מארקוס היימאן

פאליטישער אנטיסעמי־טיזם אין אונגארן אָפּגעשוואכט

בודאפעסט, אקט. 16 (איטא).— עס זיינען דא גוטע סימנים, אז דער פאליטי־שער אנטיסעמיטיזם אין אונגארן ווערט אָפּגעשוואכט, אין די אידישע באפעלקע־רונג פון לאנד האפט אויף בעסערע צייטן.

איינער פון די סימנים, וואס פארדינט באזונדער אויפמערקזאמקייט, איז געווען דער פאל פון די פארלאמענטארישע וואלן אין דעם דיסטריקט פון פאכא. דער דאזי־קער דיסטריקט האט אלעמאל אויסגעקלי־בען אנטיסעמיטישע קאנדידאטן, אבער דאס מאל האט דער קאנדידאט פון די ״ראכן רייניקייט אָפּהיטער״, זשירקאי, ניט געוואלט אפילו ריסקירן מיט׳ן געלט וואס איז נויטיק פאר א קאנדידאט צו דערפאר־זיטן, און דער נאציאנאל־סאציאליסטישער קאנדידאט, אנדרעאזי, האט געליטן אן מיאוס׳ע מפלה: דער קאנדידאט פון דער אָפּאזיציע, טיבאר פארקאס, איז דערווייל־נעוואָרן אינ׳ם אָפּגעשוואכט פון דער אונגארן אנטיסעמיטיזם.

די אונגארישע אידן האָפן, אז מיט דעם אָפּשוואכונג פון׳ם פאליטישן אנטי־סעמיטיזם וועט אויך אָפּגעשוואכט ווערן דער עקאנאמישער אנטיסעמיטיזם.

פאראורטיילטע אידישע קאָמוניסטן באנגאָדיקט

לעמבערג, אקט. 16 (איטא).— די דריי אידישע יונגעלייט וואס זיינען מיט איי־ניקע חדשים צוריק פאראורטיילט געווארן צום טויט נאכדעם ווי מען האט ביי זיי אין די היימען געפונען קאמוניסטישע לי־טעראטור, זיינען באגנאדיקט געווארן פון דעם אפעלאציאנס געריכט.

איינער פון זיי, נפתלי פראפער, איז איננאנצן באפרייט געווארן. שמואל יונגרד אורטייל איז פארקלענערט געווארן צו איין יאר טורמע, און ישראל הירש, דער דריטער פון די צום טויט פאראורטיילטע וועט אָפּקומען מיט 18 חדשים טורמע.

דאנינג נעמט אן שטע־לע ביי דער סי. פי. אר.

מאנטרעאל, קוועב., אקט. 16.— סי. א. דאנינג, געוועזענער פינאנץ מיניסטער אינ׳ם פעדעראלן קאבינעט און געוועזע־נער פרעמיער פון סאסקאטשעוואן האט נעקראגן א שטעלע פון דער סי. פי. אר., פאר וויצע־פרעזידענט און אלגעמיינער פארוואלטער אין זאכן פון אויטער און ווינטער רעזאָרט, לוסערן־אין־קווענבעק, צווישן אטאוואַ און מאָנטרעאל.

אין די לעצטע פעדעראלע וואלן איז מר. דאנינג דורכגעפאלן אין זיין באצירק אין רעדזשיינע. מען האט נאך אבער ניט דער־וואָרט, אז ער זאל זיך צוריקציען פון פאָ־ליטישן לעבן.

ווייץ עקספּאָרט גרעסער

ווי עס ווערט באריכטעט, איז פון קאָ־נאדע פאר אונגוסט און סעפטעמבער עקס־פארטירט געווארן 51,500,000 בושל ווייץ, — מיט 30 מיליאן בושל מער ווי פאר דעם זעלבן פעריאד לעצטן יאר. דאס איז אויך דער גרעסטער עקספארט פון ווייץ פאר אונגוסט און סעפטעמבער פאר די לעצטע 6 יאר, מיט׳ן אויסנאם פון 1928, ווען 60 מיליאן בושל ווייץ איז עקספארטירט געווארן פאר די זעלבע צוויי חדשים.

פראכט וואגאָן פארער מזון באצאָלן פולן פרייז

ברענדאן, אקט. 15. — זעקס זיינען זיי געווען. געפאָרן אויף דער סי. פי. אר. זיינען זיי ווי גרויסע קבצנים, נאך ער־גער ווי מיט פערטן קלאס, אין פשוט׳ע ״באקס קארס״, אזוי, אז קיין גרויס הנאה פון זייער ״יאזדע״ האבן זיי ניט געהאט. זיי זיינען אבער געווואונגען גע־וואָרן אין עריכט צו באצאָלן פון פולן פריין פאר זייער נסיעה, פונקט ווי זיי וואָלטן געפאָרן מיטן ערשטן קלאס.

די ״באקס קאר פולמאן״ פאסאזשירן זיינען פון דעם מין וואגן רופט זיי ״האבאס״. אלע צוזאמען האבן זיי געהאט $236.35.

אין נעריכט האבן זיי זיך מודה געווען אז זיי האבן אויסגעקליבן ביליקערע וואָ־גאנען צו פאָרן, פון רעדזשיינע, ווייל זיי האבן געגומען אין אנבאטראכט, אז דער ווינטער קומט, און זיי האבן געוואלט אפשפאָרן זייערע רייזע־קאסטן פאר די קאלטע ווינטער טעג, ווען זיי האבן גע־רעכנט, אז עס וואלט זיי צונוץ געקומען. די סי. פי. אר. אבער ווייסט איר חשבון, און זי האט זיי נעלאזט אריבערטרן, דער־פאר וואס זיי האבן אויסגענוצט זיי איר־זענבאן צו פאָרן אומזיסט. חוץ דעם האָ־בען די זעקס טראוולערס געמוזט באַ־צאָלן פאר דער צווייטקליקער ״דירה״ וואס זיי האבן געהאט הינטער די גראָ־טעס.

נאָך נ יי ן אונגארישע ניפט־מישערנס פאר׳ן געריכט

זשאלנאק, אונגארן, אקט. 16. — 9 פרויען, די לעצטע פון דער טרויעריקע באריימטער גרופּע פון 32 ניפּט־מישערנס, ווערן דא איצט פּראָבעסירט אויף קלאָ־גע פון דערמאָרדן זייערע מעגער אדער אנדערע קרובים.

איינע פון זיי, מאדאם לואיס אזער, האט זיך מודה געווען אין פארגיפט איר שווער און צוויי ניי־געבארענע קינדער. זי האט געבעטן מען זאל איר געבן די שווערסטע שטראף, כדי זי זאל זיך קאנען אויסקויפן פאר אירע זינד.

די אלע פרויען זיינען אין עלטער פון צווישן 55 און 80 יאר. ארום 120 עדות וועלן אויסגעהערט ווערן ביי דעם פּראָ־צעס.

מאנעטאסקי פארהאלטן אין פארבינדונג מיט פרויס טויט

מערי דיפקא, 40 יאר אלט, פון 294 דזשארוויס עוועי., וועלכע איז געפונען גע־וואָרן א טויטע אין איר היים אקט. 6טן, איז געשטארבן ווי א רעזולטאט פון א קריגעריי מיט מייק מאנעטאסקי, — לויטן אורטייל פון קאראנערס דזשורי לעצטן אוונט.

מאנעטאסקי, וועלכער איז פארהאלטן געווארן באלד ווי די פרוי איז געפונען געוואָרן א טויטע, וועט געגומען ווערן צום פארהער היינט, אין פאליציי נעריכט.

א שיעור גמרא אין בית יעקב שול

די אלע וואס זיינען פאראינטערעסירט אין דעם שיעור גמרא וואס הרב כהנא־וויטש זאגט אין בית יעקב שול אין מעו מודיע, אז דורך די ווינטערדיקע שבתים, אנפאנגענדיק דעם שבת בראשית, וועט הרב כהנאוויטש זאגן דעם שיעור יעדן פרייטאג צו נאכט, 8 נ. מ. און אלע זיינען ווילקאמען.

א צווייטע פאר הויזן ראטעוועט אים זיינע 95 דאָלאר פון די באנדיטן

טאראנטאָ, אקט. 16. — צו וואס טויזנגקומען פון דעם גרויסן שרעק וואס ער האט איבערגעלעבט, האט ער נאכדעם אויסגעדריקט זיין גרויס צופרידנהייט וואס ער האט אָפּגענארט די רויבער, האָ־בענדיק באאלפן פון אזא פאל זיין אי־בעריקן קאפיטאל אין דער צווייטער פאר הויזן.

קורסן פאר דערוואק־סענע עפענען זיך היינט

היינט אוונט עפענען זיך די אוונט קורסן פאר דערוואקסענע פון פּרעזשול לערער־ראט. ביז איצט האבן זיך רעגי־סטרירט העכער ווי פערציק קורסאנטן.

די אוונטן זיינען צעטיילט ווי פאלגט:

מאנטאג, 8.30-10.00, ענגלישע סעק־ציע: דינסטאג, 8.30-10.00, אידיש, ליי־ענען און שרייבן. מיטוואָך, 8.30-9.30, אידישע ליטעראטור; מיטוואָך, 9.30-10.30, אידישע געשיכטע; דאנערשטאג, 10.30, ענגליש.

דער נייער לערער מענאכאווסקי קומט צו׳שטאנד קומענדיג וואָך און ער וועט אנ־פירן מיט דער סעקציע: ״סאציאלע פראבלעמען״.

פאנדיטן באַרויבן היגע אפים אויף 2,400 דאָל.

קאנאדע מאלטינג קאָ., ווילאיאם עוועי. און מעקפיליפס סטריט, א קרבן פון געוואגטער רויבערייי

ווען די פינף אנגעשטעלטע פון דער קאנאדע מאלטינג קאָ., ווילאיאם עוועי., און מעקפיליפס סטריט, זיינען נעכטן 5.05 אויזיגער נאכמיטאג געזעסן אין אפיס און אראנזשירט די שביתות קאנווערסן, וואס האבן אנטהאלטן די שביתות פון די ארבע־טער פון דער פירמע פאר צוויי וואכן, זיי־נען צוויי אומבאקאנטע מענשן אריין אין אפיס. איינער פון זיי, דער העכערער, האט געפרעגט אויף דעם פארוואלטער, זאנדניק, אז ער וויל אים זעהן אין א ״רושאב״.

די אנגעשטעלטע האבן זיי געשיינקט זייער ווייניק אויפמערקזאמקייט, ווייל עס איז די צווייטן־לאכסטע זאך אז מענשן זאָ־לען אהין קומען זוכן ארבעט. אבער באלד האבן זיי דערהערט דעם אויסרוף פון׳ם קירצערן פון די צוויי: ״הויבט אויף די הענט״. דאן האבן זיי אויפגעהויבן זייערע אויגן און האבן דערזעען פאר זיך צוויי רעוואלווערן, און זיי האבן פארשטאנען, אז די חברה־ליים מיינען ״ביזנעס״.

דער נעעסערער באנדיט האט דאן באר־פוילן די פינף אנגעשטעלטע גיין גלייך אין פייערקאסטן (״וואולט״) אריין, וואס זיי האבן ניט געהאט קיין אנדער ברירה ווי צו פאלגן. באלד איז די טיר הינטער זיי פארמאכט און פארשלאסן געווארן, און די באנדיטן האבן געקאנט טאן זייער ארבעט אומגעשטערט. זיי האבן צוגעגומען דאס געלט וואס זיי האבן געפונען, — $2,400 אין ראיאל באנק בילס.

די פינף אנגעשטעלטע, אינ׳ם פארשלאָ־סענעם ״וואולט״, האבן אפילו ניט גע־קאנט אויסשרייען נאך היילף, ווייל קיי־נער וואלט זיי פון דארטן ניט געהערט, אין דער גערעכטער פינסטערניש אין וועלד־כער זיי האבן זיך געפונען, האבן זיי קיין אנדער ברירה ניט געהאט ווי צו פרובירן צו עפענען דעם שאָס. דאס איז זיי צום

פאליציי לעבע איז דערווייל פרעזידענט פונ׳ם רייכסטאג

בערלין, אקט. 16. — ה׳ לעבע, אל־טער סאציאליסטישער פירער, איז נעב־טן ווידער דערווייל געווארן פרעזי־דענט פון׳ם רייכסטאג אויף א ספּעציע־לער זיצונג פארגרופן פאר דעם צוועק. ער האט געקראגן שוין ביי דער ערשטער שטימונג נאכצו 226 שטימען און איז דערנאך דערווייל געווארן, ניט געקוקט אויף די טומלדיקע פּראטעסטן פון די 107 פאשיסטישע דעפּוטאטן, וואס האבן ניט געוואלט ליידן זיין דערווייל־לונג.

די פאשיסטן איז אבער געלונגען, ווי דער צווייטער שטארקסטער פארטיי, צו דערווייל־ן פראנץ שטאער, זייער פארטרע־טער־פאר׳ן וויצע־פרעזידענט פון׳ם רייכ־סטאג.

דער סאציאליסטישער פרעמיער פון פרייסן, ה׳ בראון, איז אויך אטאקירט געווארן פון די רעכטע און פון די לינקע פאר ״האלטן זיך מיט גוואלד אויף דעם מיניסטאריישן ביינקל״. ה׳ בראון האט דע־רויף געענטפערט, אז ער וואלט נערן אויסגעביטן זיין אמט פאר א שטעלע אין דעם נאסן־רייניקונג דעפּארטמענט.

סאציאליסט לעבע איז דערווייל פרעזידענט פונ׳ם רייכסטאג

בערלין, אקט. 16. — ה׳ לעבע, אל־טער סאציאליסטישער פירער, איז נעב־טן ווידער דערווייל געווארן פרעזי־דענט פון׳ם רייכסטאג אויף א ספּעציע־לער זיצונג פארגרופן פאר דעם צוועק. ער האט געקראגן שוין ביי דער ערשטער שטימונג נאכצו 226 שטימען און איז דערנאך דערווייל געווארן, ניט געקוקט אויף די טומלדיקע פּראטעסטן פון די 107 פאשיסטישע דעפּוטאטן, וואס האבן ניט געוואלט ליידן זיין דערווייל־לונג.

די פאשיסטן איז אבער געלונגען, ווי דער צווייטער שטארקסטער פארטיי, צו דערווייל־ן פראנץ שטאער, זייער פארטרע־טער־פאר׳ן וויצע־פרעזידענט פון׳ם רייכ־סטאג.

דער סאציאליסטישער פרעמיער פון פרייסן, ה׳ בראון, איז אויך אטאקירט געווארן פון די רעכטע און פון די לינקע פאר ״האלטן זיך מיט גוואלד אויף דעם מיניסטאריישן ביינקל״. ה׳ בראון האט דע־רויף געענטפערט, אז ער וואלט נערן אויסגעביטן זיין אמט פאר א שטעלע אין דעם נאסן־רייניקונג דעפּארטמענט.

דריי באנדיטן באַרויבן באנק אָף טאָראָנטאָ אין טראנסקאָנאָ אויף $10,000

פינף קליענטן און דריי קלערקס איינגעשפּארט אין פייער קאסע פון דריי פארמאסקירטע באוואפנטע באנדיטן היינט 10.15 אינדערפרי

דריי פארמאסקירטע באוואפנטע באנ־דיטן זיינען איבערגעפאלן די באנק אָף טאראנטאָ אפּטיילונג אין טראנסקאנא היינט 10.15 אינדערפרי, און נאכדעם ווי זיי האבן איינגעשפּארט דריי אנגעשטעל־טע קליענטן און זיינען געווען אין באנק, אין ״וואולט״, זיינען זיי אנטלאפן אויף א גרויסן אוטאמאביל, צוגעטעגדיק פון באנק צען טויזנט דאלאר, אמטייסטנס אין קליינע בילס.

די באנק האט זיך ערשט געהאט אָפּ־געפענט און די ערשטע קליענטן האבן גע־ווארט אויף זייער רייע. מיטאמאל זיינען אריינגעקומען דריי מענער, זייערע פניס־ער פארהאנגען מיט טיכלאר, און מיט אויסגעשטעלטע רעוואלווערן אין זייערע הענט. די דריי אנגעשטעלט פון דער באנק,

— דער מענעדזשער, דער קאסירער און דער בוכהאלטער, ווי אוי דדי פינף קליענ־טען וואס האבן זיך דארטן געפונען, האבן געקראגן א באפעל צו גיין אין ״וואולט״ וואס זיי האבן נאטירלאך געפאלגט.

די איינגעשפּארטע אין ״וואולט״ האבן באלד אויסגעפונען, אז די באנדיטן האבן ניט פארשלאסן די טיר הינטער זיי. זיי זיינען ארויס פון׳ם ״וואולט״ אבער פון די באנדיטן און פון׳ם געלט איז קיין שפור ניט געווען.

די ווינניפעגער פאליציי איז גלייך אינ׳ם פארמירט געווארן. די באנדיטן, ווי איינ־קע פארבייגייער האבן באמערקט, זיינען געפאָרן מיט גרויסער שנעלקייט אין אן אוטאמאביל אין דער ריכטונג פון ווינ־ניפעג.

דריי באנדיטן באַרויבן באנק אָף טאָראָנטאָ אין טראנסקאָנאָ אויף $10,000

פינף קליענטן און דריי קלערקס איינגעשפּארט אין פייער קאסע פון דריי פארמאסקירטע באוואפנטע באנדיטן היינט 10.15 אינדערפרי

דריי פארמאסקירטע באוואפנטע באנ־דיטן זיינען איבערגעפאלן די באנק אָף טאראנטאָ אפּטיילונג אין טראנסקאנא היינט 10.15 אינדערפרי, און נאכדעם ווי זיי האבן איינגעשפּארט דריי אנגעשטעל־טע קליענטן און זיינען געווען אין באנק, אין ״וואולט״, זיינען זיי אנטלאפן אויף א גרויסן אוטאמאביל, צוגעטעגדיק פון באנק צען טויזנט דאלאר, אמטייסטנס אין קליינע בילס.

די באנק האט זיך ערשט געהאט אָפּ־געפענט און די ערשטע קליענטן האבן גע־ווארט אויף זייער רייע. מיטאמאל זיינען אריינגעקומען דריי מענער, זייערע פניס־ער פארהאנגען מיט טיכלאר, און מיט אויסגעשטעלטע רעוואלווערן אין זייערע הענט. די דריי אנגעשטעלט פון דער באנק,

ווינטערדיקע זאוועדוכעס אין סאסקא־טשעוואן און אין אלבערטא

איינע פון די ערגסטע פריע האדבסט זאוואדוכעס אין דער געשיכטע פון מערב קאנאדע בושעוועט פאר די לעצטע פאר טעג אין אלבערטא און אין סאסקאטשע־וואן, אריינדרינגנדיק אויף אין מאניטאָ־בא. א צאל שטעטלאך זיינען אָפּגעשני־טען געווארן פון דער וועלט פון די חור־בעס שניי געטריבן פון א שטארקן שטר־רעם־ווינט, און די טעלעגראפישע פאר־בינדונגען מיט א סך פונקטן זיינען פאר־קריפּלט געווארן. די דרעש ארבעטן זיי־נען אין א צאל פּלעצער אָפּגעשטעלט גע־ווארן.

אין ערמאנטאן בושעוועט די זאוועד־רוכע אז אן אָפּשטעל שוין פאר צוויי טעג, און ארום זעקס אינטשעס שניי איז ארויסגעפאלן. צווישן סטעטלער און וועגרעוויל איז ארויסגעפאלן זיבן אינ־טשעס שניי.

אין עדמאנטאן איז דער טערמאמעטער געפאלן ביז 18 איבער נול (ר. ה. 14 נראד אונטער פראסט־פונקט). אין אנ־דערע פונקטן אין אלבערטא איז די טעמ־פּעראטור געפאלן נאך נידעריקער.

קאלגאריי האט אויך פארזוכט פון דער זאוועדוכע, אבער נעכטן האט שוין די זון אויסגעשיינט איבער די פארשאטענע מיט שניי נאסן. די טעמפּעראטור איז געשטאנען א ווינטערדיקע.

דאנדיטן באַרויבן היגע אפים אויף 2,400 דאָל.

קאנאדע מאלטינג קאָ., ווילאיאם עוועי. און מעקפיליפס סטריט, א קרבן פון געוואגטער רויבערייי

ווען די פינף אנגעשטעלטע פון דער קאנאדע מאלטינג קאָ., ווילאיאם עוועי., און מעקפיליפס סטריט, זיינען נעכטן 5.05 אויזיגער נאכמיטאג געזעסן אין אפיס און אראנזשירט די שביתות קאנווערסן, וואס האבן אנטהאלטן די שביתות פון די ארבע־טער פון דער פירמע פאר צוויי וואכן, זיי־נען צוויי אומבאקאנטע מענשן אריין אין אפיס. איינער פון זיי, דער העכערער, האט געפרעגט אויף דעם פארוואלטער, זאנדניק, אז ער וויל אים זעהן אין א ״רושאב״.

די אנגעשטעלטע האבן זיי געשיינקט זייער ווייניק אויפמערקזאמקייט, ווייל עס איז די צווייטן־לאכסטע זאך אז מענשן זאָ־לען אהין קומען זוכן ארבעט. אבער באלד האבן זיי דערהערט דעם אויסרוף פון׳ם קירצערן פון די צוויי: ״הויבט אויף די הענט״. דאן האבן זיי אויפגעהויבן זייערע אויגן און האבן דערזעען פאר זיך צוויי רעוואלווערן, און זיי האבן פארשטאנען, אז די חברה־ליים מיינען ״ביזנעס״.

דער נעעסערער באנדיט האט דאן באר־פוילן די פינף אנגעשטעלטע גיין גלייך אין פייערקאסטן (״וואולט״) אריין, וואס זיי האבן ניט געהאט קיין אנדער ברירה ווי צו פאלגן. באלד איז די טיר הינטער זיי פארמאכט און פארשלאסן געווארן, און די באנדיטן האבן געקאנט טאן זייער ארבעט אומגעשטערט. זיי האבן צוגעגומען דאס געלט וואס זיי האבן געפונען, — $2,400 אין ראיאל באנק בילס.

די פינף אנגעשטעלטע, אינ׳ם פארשלאָ־סענעם ״וואולט״, האבן אפילו ניט גע־קאנט אויסשרייען נאך היילף, ווייל קיי־נער וואלט זיי פון דארטן ניט געהערט, אין דער גערעכטער פינסטערניש אין וועלד־כער זיי האבן זיך געפונען, האבן זיי קיין אנדער ברירה ניט געהאט ווי צו פרובירן צו עפענען דעם שאָס. דאס איז זיי צום

פאָרשלאג וועט איינשליסן פּלאן פון פאָרלאמענט פאר ארץ־ישראל

ירושלים, אקט. 16 (איטא).— אין דער דערקלערונג פון דער בריטישער רעגירונג וועגן איר ווייטערדיקער פאליטיק אין ארץ ישראל, וואס דארף אויסגעגעבן ווערן ביים סוף פון דעם חודש, וועט אויך איינ־געשלאָסן ווערן א פּלאן פאר א געוועצגע־בערישער קערפּערשאפט פאר ארץ־ישראל, לויט באריכטן פון אראבישע קוואלן.

דער פאָרלאמענט, לויט די באריכטן, וועט דארפן באשטיין פון 24 נאמינירטע מיטגלידער, — 16 מוסולמאנער, 4 אידן און 4 קריסטן.

עס ווערט אויך באהויפּטעט, אז די דר־גירונג וועט פאָרשלאָגן א נייעם עצגזוס פון דער באפעלקערונג אין יאר 1932, אין נאך דעם צענזוס וועט יעדער באזונדער געמיינדע קריגן א פארטרעטערשאפט אינם פארלאמענט פראפּארציאנאל צו איר צאל.

לויט באריכטן וואס קומען אָן פון חיפה, וועלן די קריסטן פון פאלעסטינע באקעמפן דעם דאזיגן פּלאן, ווייל זיי האָ־בען מורא מאראיזירט צו ווערן פון די מוסולמאנער.

״לייוויק פארום״ אקט. 24טן

דער ״לייוויק״ פארום וועט פארקומען פרייטאג, אקט. 24טן, אנשטאט זונטאג נאוו. 14טן ווי׳ס איז פריער געווען אנאנ־סירט.

אנב - אורחא

פון מארק

די דעבאטע צווישן מארשאל גאוועזן און רעוו. פּראָפעסאָר מעקגייט

דערציילט די וועלט א מעשה: א גרופּע עלטערע אידן איז געשטאנען און דיסקוטירט מיט אן אפיקורוס. דער לעצטער איז געווען א שארפע יארמעל־קע, און די פרומע אידן האבן אים בשום־אופן ניט געקאנט איינבייסן.

ערשט עס לויפט צו נאך א איד, און דערהערנדיק ווענן וואס דא האנדלט זיך, הייסט ער אלעמען אנשווייגן ווערן: ״אט, לאזט מיך, איך וועל זיך מיט דעם היצעל ספּראווען איינס־און־צוויי״.

מילא, לאזט מען אים. הייסט ער גי־כער ברייננען א חומש.

עפנט ער דעם חומש, קוקט צו דעם אפי־קורוס און ווייזט אים מיט׳ן פינגער: ״נא, זע, — ויאמר, האט געזאגט: ר׳ נאט: אל משה, צו משה׳ן, נו, ווי זשע זאגסטו אז ס׳איז ניטא קיין נאט אויף דער וועלט, שוטה איינער, אז ס׳איז דא א בפירוש׳ער פסוק!״

מאכט דער אפיקורוס: ״וואס מיר פסוק, סמאכסיק. איך גלויב טאקע איז דעם פסוק אויף ניט!״

דער איד איז געבליבן שטיין מיט אן אפענעם מויל. אויף אזא ענטפער האט ער זיך ניט גערעכט. ער האט א מאר געזאגט מיט׳ן האנט: ״ע, רבותי, ער איז דאך טאטע, רחמנא־לצלן, אן אמת׳ער אפיקורוס!״

* * *

עס האט א זינען פאר חסידים און מתנגדים צו האבן א ויכוח וועגן זייע־רע שיטות, — ביידע גלויבן די זעל־בע פסוקים, און ס׳איז א פראגע בלויז פון אויסטייטשן.

עס האט אפילו א זינען פאר פאר־שטייער פון פארשיידענע רעליגיעס צו דיסקוטירן צווישן זיך, ווייל זיי האבן אין דער אונטערשטער שורה געמיינשאפטלא־כע פונדעמענטאלע גלויבנס, איין געמיינ־זאמען שטאנדפּונקט, פון וועלכן זיי גיי־ען ארויס אין פארשיידענע ריכטונגען.

אבער וואס פאר א זינען האט א דע־באטע צווישן א ראציאנאליסט און א פונדאמענטאליסט, איינע וואס שטייט מיט ביידע פיס אויף דעם פעסטן באדן פון וויסנשאפט, און א צווייטן וואס שטייט פונקט אזוי פעסט אויפ׳ן באדן פון גלויבן אין דער פינקטלעכקייט פונם פסוק אין ביבל, און וועלכע ס׳איז פשרות און אויסטייטשונגען?

* * *

די דעבאטע צווישן די צוויי דארף אן ערך פארקומען אויף אזא אופן:

ראציאנאליסט. — לויט׳ן פסוק איז די וועלט באשאפן געווארן מיט 7־6 טוי־זענט יאר צוריק פון נארנישט, און דער פּראָצעס פון באשאפונג האט אנגעהאל־טען זעקס טעג. די וויסנשאפט ווייזט אבער מיט אט דיר און די אבסאלוטע פאקטן, אז דיר איז שוין אלץ פיל צענדליקער מיליאנען יאר און דיר פארמען פון לעבן בייטן זיך אויף איר כסדר.

מענדאמענטאליסט. — נו, וועלן מיר זאגן, אז דאס לעבן אויף דער ערד האט זיך אנטוויקלט פון נידעריקערע פארמען אין דער בשעתו, פון מיקראבן, אין ביידע אין אלימפּיק רינק, דינסטאג אוונט.

אבער קיין ניי ווארט האב איך ניט גע־הערט. די דעבאטע איז אן ערך גענאנ־גען אין דער דערמאנטער ליניע. אמת, פּראָפ. מעקגייט האט געפּרואוווט זיין ווי־סענשאפטלאך און אטאקירן עוולוציע מיט איר איינגעגעם וואפן. אבער ווייטער ווי ווארפן א ספּ אויף איינעם אומוויס־טיקן דעטאלן פון דער טעאריע איז אים ניט געלונגען. ער וואלט שוין בעסער אויסגעמאכט, ווען ער בלייבט שטיין אויף זיין איינעגעם באדן פון גלויבן . . .

ס׳איז געווען ניט מער ווי א ספּארט־קאמף מיט ו׳ערטער, — און ביידע זיי־נען בריה׳ס אין דעם פאך און ווייסן ווי צו צוטרעטן צום עולם און וואו אריינ־צוואווארפן א ווייץ.

אבער ווי א ספּארט איז שוין אפשר א פרייז פייט אינטערעסאנטער, און יע־דענפאלס אנטשיידענער: איינער קריגט א פולשטענדיקן ״נאק־אוט״, דא איז יע־דער צד ארויס ניט מיט פיל מער׳ ווי ער איז געקומען.

אינטימער טעאטער אוונט״ דעצ. 7טן

דער מיטער־פראיין פון פרץ־שול בעט צו אנאנסירן אז פלענער ווערן געמאכט דורכצופירן א גרעסערע אונטערנעמונג, אין דער פארם פון אן ״אינטימער טעאטער אוונט״ אין איינעם פון די גרויסע טעא־טערס פון שטאט, דעצ. 7טן. דאס איז א נייע אונטערנעמונג, וואס איז נאך אין ווי־נציגע צו געווען געווארן. פרייטאגאבע ארגאניזאציעס זיינען געבעטן צו האלטן פריי דעם אוונט.

דאנדיטן באַרויבן היגע אפים אויף 2,400 דאָל.

קאנאדע מאלטינג קאָ., ווילאיאם עוועי. און מעקפיליפס סטריט, א קרבן פון געוואגטער רויבערייי

ווען די פינף אנגעשטעלטע פון דער קאנאדע מאלטינג קאָ., ווילאיאם עוועי., און מעקפיליפס סטריט, זיינען נעכטן 5.05 אויזיגער נאכמיטאג געזעסן אין אפיס און אראנזשירט די שביתות קאנווערסן, וואס האבן אנטהאלטן די שביתות פון די ארבע־טער פון דער פירמע פאר צוויי וואכן, זיי־נען צוויי אומבאקאנטע מענשן אריין אין אפיס. איינער פון זיי, דער העכערער, האט געפרעגט אויף דעם פארוואלטער, זאנדניק, אז ער וויל אים זעהן אין א ״רושאב״.

די אנגעשטעלטע האבן זיי געשיינקט זייער ווייניק אויפמערקזאמקייט, ווייל עס איז די צווייטן־לאכסטע זאך אז מענשן זאָ־לען אהין קומען זוכן ארבעט. אבער באלד האבן זיי דערהערט דעם אויסרוף פון׳ם קירצערן פון די צוויי: ״הויבט אויף די הענט״. דאן האבן זיי אויפגעהויבן זייערע אויגן און האבן דערזעען פאר זיך צוויי רעוואלווערן, און זיי האבן פארשטאנען, אז די חברה־ליים מיינען ״ביזנעס״.

דער נעעסערער באנדיט האט באר־פוילן די פינף אנגעשטעלטע גיין גלייך אין פייערקאסטן (״וואולט״) אריין, וואס זיי האבן ניט געהאט קיין אנדער ברירה ווי צו פאלגן. באלד איז די טיר הינטער זיי פארמאכט און פארשלאסן געווארן, און די באנדיטן האבן געקאנט טאן זייער ארבעט אומגעשטערט. זיי האבן צוגעגומען דאס געלט וואס זיי האבן געפונען, — $2,400 אין ראיאל באנק בילס.

די פינף אנגעשטעלטע, אינ׳ם פארשלאָ־סענעם ״וואולט״, האבן אפילו ניט גע־קאנט אויסשרייען נאך היילף, ווייל קיי־נער וואלט זיי פון דארטן ניט געהערט, אין דער גערעכטער פינסטערניש אין וועלד־כער זיי האבן זיך געפונען, האבן זיי קיין אנדער ברירה ניט געהאט ווי צו פרובירן צו עפענען דעם שאָס. דאס איז זיי צום

פאָרשלאג וועט איינשליסן פּלאן פון פאָרלאמענט פאר ארץ־ישראל

ירושלים, אקט. 16 (איטא).— אין דער דערקלערונג פון דער בריטישער רעגירונג וועגן איר ווייטערדיקער פאליטיק אין ארץ ישראל, וואס דארף אויסגעגעבן ווערן ביים סוף פון דעם חודש, וועט אויך איינ־געשלאָסן ווערן א פּלאן פאר א געוועצגע־בערישער קערפּערשאפט פאר ארץ־ישראל.

עס ווערט אויך באהויפּטעט, אז די רע־גירונג וועט פאָרשלאָגן א נייעם עצגזוס פון דער באפעלקערונג אין יאר 1932, אין נאך דעם צענזוס וועט יעדער באזונדער געמיינדע קריגן א פארטרעטערשאפט אינם פארלאמענט פראפּארציאנאל צו איר צאל.

לויט באריכטן וואס קומען אָן פון חיפה, וועלן די קריסטן פון פאלעסטינע באקעמפן דעם דאזיגן פּלאן, ווייל זיי האָ־בען מורא מאראיזירט צו ווערן פון די מוסולמאנער.

״לייוויק פארום״ אקט. 24טן

דער ״לייוויק״ פארום וועט פארקומען פרייטאג, אקט. 24טן, אנשטאט זונטאג נאוו. 14טן ווי׳ס איז פריער געווען אנאנ־סירט.

אנב - אורחא

פון מארק

די דעבאטע צווישן מארשאל גאוועזן און רעוו. פּראָפעסאָר מעקגייט

דערציילט די וועלט א מעשה: א גרופּע עלטערע אידן איז געשטאנען און דיסקוטירט מיט אן אפיקורוס. דער לעצטער איז געווען א שארפע יארמעל־קע, און די פרומע אידן האבן אים בשום־אופן ניט געקאנט איינבייסן.

ערשט עס לויפט צו נאך א איד, און דערהערנדיק ווענן וואס דא האנדלט זיך, הייסט ער אלעמען אנשווייגן ווערן: ״אט, לאזט מיך, איך וועל זיך מיט דעם היצעל ספּראווען איינס־און־צוויי״.

מילא, לאזט מען אים. הייסט ער גי־כער ברייננען א חומש.

עפנט ער דעם חומש, קוקט צו דעם אפי־קור

THE ISRAELITE PRESS
The only Jewish Newspaper of Western Canada.

אידישע וואָרט

Office and Place of Business: New Israelite Press Bldg., 165 Selkirk Ave. East
Published daily except Saturday and Sunday
ENTERED AS SECOND-CLASS MAIL MATTER AT OTTAWA
Subscription: $6.00 per year.
Est. 1910 Phones: 55 409—52 213
Winnipeg — Manitoba

בריטישע פאבריקאנטן און קאנאדע

עס איז שוין איצט אזוי גיט ווי זיכער, אז די בריטישע רעגירונג וועט ניט אננעמען פרעמיער בענעטס פארשלאג וועגן אינטער־אימפעריאלע פאר־צוג טאריפן, וואס וואלטן זי פארפליכטעט צו א טאריפן פאליטיק, אויב זי האט נאך דערווייל ניט אפן דערקלערט זיך קעגן דעם פארשלאג, איז דאס געווען צוליב העפלאכקייט. זי האט אבער פאר דער אימפעריאלער קאנפע־רענץ פארגעלייגט אויך אירע פרעגער פאר דעם וואוקס פונ'ם אינטער־אימ־פעריאלן האנדל, וואס טראגן אייגנטלאך דעם כאראקטער פון קענדפאר־שלאגן.

אויב אבער מר. בענעט האט מיט־זיין פארשלאג וועגן פארצוג טאר־פען ניט געטראפן אין ציל, האט ער אבער דערפאר געטראפן אינ'ם סאמע צענטער פון ציל־ברעט מיט זיין אייסרייד צו די בריטישע פאבריקאנטן. למאי זיי באנוצן זיך ניט ווי זיי געהערן מיט דעם מארק וואס קאנאדע שטעלט בוים זיך פאר זיי.

מיט צוויי יאר צוריק, זוין דזש. ה. מאמאס איז דא געווען און האט אונז גע'מוסר'ט למאי מיר קייפן ניט קיינע סחורה פון ענגלאנד, האבן מיר שוין דאן באמערקט, אז דער מוסר איז געווענדעט ניט אויף דעם ריכטיקן אדרעס. מר. מאמאס האט געדארפט מוסר'ן די בריטישע פאבריקאנטן און געשעפטסלייט, למאי זיי פארקויפן אונז ווייניק. עס איז אן עלעמענטארער געשעפטס פרינציפ, אז דער סוחר דארף זוכן דעם קונה, און ניט פארקערט. — א פרינציפ וואס די אמעריקאנער סוחרים פארשטייען זייער גוט און פראקטיצירן גרינדלאך, און באקומען דערפאר דעם קאנאדער קונה.

און די בריטישע סוחרים אין פאבריקאנטן האט דאך קאנאדע געגעבן די בעסטע געלעגנהייט צו קריגן דעם קאנאדער מארק. אמווייניקסטנס ביז איצט האבן בריטישע פראדוקטן ביי אונז געקראגן גוזאלדיקע טאריף הנחות. — א סך גרעסערע הנחות, אגב, ווי זי וואס מר. בענעט כאס זיי איצט אן. און ניט געקוקט אויף דעם האבן די אמעריקאנער סוחרים געצאלט העכערע טאריפן און געשלאגן דא די בריטישע סוחרים.

די בריטישע פאבריקאנטן האבן פשוט ניט געמאכט די געהעריקע אנשטריינגונגען צוצופאסן זייער פראדוקציע צו קאנאדער באדינגונגען און געשמאק, און זיי האבן ניט ארויסגעצייגט די פעאיקייט צו רעקלאמירן זייערע פראדוקטן אין מאנכן זייערע פעפיהלער אין קאנאדע, ווי דאס האבן די אמעריקאנער באוויזן צו טאן.

אויסער דעם קאנאדער מארק וואס די אמעריקאנער האבן דערוואכן פאר א גרויסן האנדל, האבן זיי דא אויך געבויט זייערע פאבריק אפטייל לונדען, וואס האט זיי געגעבן די מעגלאכקייט אויסצומיידן די הויכע טאריפן און צו שטיין אין נאענטער פארבינדונג מיט'ן קונה. די בריטישע פאבריקאנטן האבן דאס פארגעלעגיקט צו טאן, כאטש זיי זיינען ווייטער פון דעם קאנאדער מארק און פאר זיי וואלט געווען וויכטיקער צו קומען מיט אים אין נעענטערער פארבינדונג. דער רעזולטאט איז, ווי מר. בענעט האט איצט דערקלערט אין לאנדאן, אז די אמעריקאנער האט זיכן הונדערט פאבריק אפטיילונגען אין קאנאדע, בעת די בריטישע האט כלויז זיבעזיק אזעלכע אפטיילונגען.

בעת קאנאדע ליידעט פון צופיל רחבות און פון מאנגל אין מענשן צו באארבעטן אירע ריזיקע רייכטימער, ווערט ענגלאנד געשטיקט פון איבער־באפעלקערונג. קאנאדע, ניט געקוקט אויף דער אנטי־אימיגראנטישער שטי־מונג וואס הערשט דא צייטווייליק, וואלט גערן אויפגענומען דא בריטישע אימיגראנטן, ווען עס זאל דא נאר זיין פאר זיי ארבעט.

אבער די בריטישע באפעלקערונג וויל איצט ניט וואנדערן קיין קאנא־דע הייפטזאכלאך דערפאר, ווייל זי איז געוויינט געווארן צו שטאטיקע באַ־שעפטיקונגען און אין קאנאדע איז א דוחק אויף אזעלכע. ווען די בריטישע פאבריקאנטן וואלטן בעסער פארשטאנען די געלעגנהייטן וואס קאנאדע גיט זיי אין דער הינזיכט און וואלטן געכויט זייערע פאבריקן אין קאנאדע גופא אנשטאט צו וואנדערן דער קאנאדער מארק זאל קומען צו זיי, וואלטן זיי דער־מיט געהאלפן קאנאדע אין א גרויסער מאס צו לייזן איר באַעלקערונג פראבלעם, און ענגלאנד — צו באפרייען זיך אין א גרויסער מאס פון איר ארבעטסלאזיקייט.

פרעמיער בענעט, ריידנדיק אין לאנדאן וועגן דעם ענין, האט אויס־געדרופן: "קומט און העלפט אונז, און מיר וועלן אייך העלפן צו געפינען האנ־דעל פאר אייערע שיפן, געשעפטן פאר אייערע באנקירן און היימען פאר אייערע איבערפלוס פון באפעלקערונג."

אונדער מר. בענעט רעדשיס וועלן די בריטישע סוחרים פארלירן א סך פון זיי פארצוגן אין מאריגן ווען זיי האבן ביז איצט געהאט. די בריטישע פאבריקאנטן קאנען אבער דאס מער ווי אפמאכען ווען זיי זאלן נאכ־פאלגן דעם ביישפיל פון די אמעריקאנער פאבריקאנטן און בויען זייערע פון די אמעריקאנער פאבריקן אין קאנאדע.

וועלן זיי דערהערן מר. בענעטס רוף?

קאן מען היילן קאפווייטיק מיט טשאד?

אין א צייט פון עקאנאמישן קריזיס, איז עס גאנץ נאטירלאך, אז אונ־טערנעמער זאלן זוכן צו שניידן זייערע אויסגאבן. א סך אונטערנעמער וועלן פון די ארבעטער אדער צו צווינגען זיי צו ארבעטן ליינגערע שעה'ן, — אויב נאר די ארבעטער קאנען ניט ארויסציינען קיין געהעריקן ווידערשטאנד.

ווען דאס טוט אן אינדיווידועלער אונטערנעמער, איז דאס נאך אפ־שר גאנץ לאגיש. אבער צו ריידן וועגן דעם ווי אן אלגעמיינעס נאציאנאלן מיטל קענען דעם קריזיס, — ווי דאס האט געטאן לארד אינטשקייפ, א גרויס־ער בריטישער סוחר, ביי א באנקעט לכבוד די דעלעגאטן צו דער אימפע־ריאלער קאנפערענץ אין לאנדאן, — איז דאס ניט ווייניקער ווי אן אומזין.

דאס הייסט היילן קאפווייטיק, פאראורזאכט פון משאד, מיט מער משאד. דער עקאנאמישער קריזיס און די ארבעטסלאזיקייט זיינען דאך ניט פאראורזאכט געווארן דורכדעם וואס ווייניק סחורה איז פראדוצירט געווארן, נאר, פארקערט, דורכדעם, וואס ס'איז געווען צופיל סחורה און ארבעטער זיינען אפגעזאגט געווארן פון די פאבריקן. — אזוי אז דער מארק האט פאר־לארן נאך מער קונים און די פראדוקציע האט נאך מער געמוזט באשרייענקט ווערן.

לארד אינטשקייפ (און ער איז ניט דער איינציקער) מיינט, אז צו באקעמפן דעם קריזיס מוז מען שניידן די ארבעטער שכירות און פארלייג־נערן די ארבעטס שטונדן. דאס וועט דאך אבער אומפארמיידלאך פירן צו א קלענערן קויף־קראפט פון די ארבעטער, פון איין זייט. און צו דער פאר־גרעסערונג פון די רייען פון ארבעטסלאזע, פון דער צווייטער זייט.

דער קאמף קענען ארבעטסלאזיקייט און עקאנאמישן קריזיס מוז גיין אין דער אמת'ן פונקט אין דער פראקערטער ריכטונג: קירצערע ארבעטס שעה'ן און העכערע שכירות.

מיר ווייסן ליידער אז לארד אינטשקייפס פלאן האט בעסערע שאנסן אויסגעהערט צו ווערן, ווי אונזערער . . . אינדיווידועלע אינטערנעמער זעען דאך ניט ווייטער ווי זייערע באלדיקע אינטערעסן, און זייער ווייניק פון זיי קאנען כאטש זעען אזוי ווייט, ווי א הענרי פארד, למשל, וואס גלויבט יא אין א העכערן לעבנס־שטייגער פאר די ארבעטער, ווי א מיטל פאר בעסערע געשעפטן.

ערשטע גרויסע קאנפערענץ פון אידיש־וויסנשאפט־לאכן אינסטיטוט נעמט אן וויכטיקע באשלוסן

איבער 500 פערזאן, צווישן זיי 91 פארשטייער פון 60 ארגאניזאציעס, א גרויסע צאל מיטגלידער און א צאל געסט האבן זיך באטייליקט אין דער ערשטער קאנפערענץ, וואס די אמעריקאנער אפטייר־לונג פון אידישן וויסנשאפטלאכן אינסטי־טוט האט אפגעהאלטן זונטאג, דעם 5טן אקטאבער, אין דער האיאם געבויידע אין ניו־יארק, דער גרויסער עולם און די לעבע־דיקע דעבאטן האבן דעמאנסטרירט דעם בריטן אינטערעס, וואס די אנטוויקלונג פון דער יונגער אידישער וויסנשאפט האט ארויסגערופן אין אלע קרייזן פון דער אי־דישער אינטעליגענץ און געזעלשאפטלאכע מענינ.

די קאנפערענץ האט זיך געעפנט דרייי בייטאג מיט א פארטראג פון באקאנטן אידישן פילאלאג יודא יאפע וועגן די דער־גרייכונגען און אויפטוען פון אידישן וויס־סענשאפטלאכן אינסטיטוט אויפ'ן געביט פון אידישער פילאלאגיע. זלמן רייזין, דער אינסטיטוט פון דער הייפט פארוואלטונג פון א נאמען אין אמעריקע, האט אפגעגעבן א באריכט וועגן דעם, ווי אזוי דער יוו"א איז אויפגעבויט געווארן און האט אין מיטגליד פון דער הייפט פארוואלטונג פון אינסטיטוט אין ווילנע, וועלכער איז ערשט פאר איר חוב זיך צו סאלידאריזירן מיט אלע די, וואס האבן אויף זיך געגומען צו שטיצן און אויפהאלטן די ארבעט פון יוו"א. אויף וויפיל די געזעלשאפט "פריינט פון יוו"א" אין אמעריקע איז בין מיר אין אויסגעגעבן אין אמעריקע, דער אינסטיטוט האט אויף זיך געטראגן אן אמעריקאנער אפטייל יוו"א און זאגט אז אין נאמען פון אלע ארגאניזאציעס און יחידים, וואס פון אלע ארגאניזאציעס און יחידים, וואס זיינען אין איר באטייליקט, וויטשעדריקע פולע שטיצע צו אלע אונטערנעמונגען און ארבעטן פון יוו"א.

ארויסגייענדיק פון די קולטורעלע נויטן אין באדערפענישן פון גרויסן אידישן ישוב אין אמעריקע, אנערקענט די קאנפערענץ, אז דער יוו"א איז "באַרופן צו שפילן א וויכטיקע ראלע אויף אים אויספארשן, דערקאנען און ארויסברענגען די געשיכטע, דאס לעבן און די שאפונג פון דעם פיר־מיליאנטן אידישן קיבוץ דא אין לאנד. די צווייטע זיצונג האט זיך אנגעהויבן מ'ט'ן באריכט פון דר. י. שאצקי וועגן דעם איצטיקן צושטאנד פון אמעריקאנער אידישן פילאלאגיע. דער באריכט קורצער גע־שיכטע פון יוו"א אין אמעריקע, זיין גרינדונג, די באזונד פון דר. מ. ווינגרייד און ז. רייזין, די אנטוויקלונג פון דער הי־נער ארבעט, און אינדערגיינדיק צו די פלענער אויף ווייטער, אנגעציינט די 2 הויפט־ריכטונגען און וועלכע דער אמאס־טייל דארף דא גיין: (1) ווייטער שטיצן די אלגעמיינע ארבעטן פון דער צענטרא־לער יוו"א אין ווילנע און (2) אנהויבן זיך פאראינטערעסירן וויסנשאפטלאך מיט אונזער לעבן דא אין אמעריקע.

דער וואוקס פון דער אמעריקאנער אפ־טיילונג איז דורך ציפערן אויסגעבראכט געווארן פון דר. קאסירער נ. איינער, אין משך פון די פינף יאר צייט, וואס די גע־זעלשאפט "פריינט פון יוו"א" עקזיס־טירט, האבן געעפנט יערלאכן פון דער צענטרא־לער יוו"א אין ווילנע (1) אנהויבן זיך פאראינטערעסירן וויסנשאפטלאך מיט אונזער לעבן דא אין אמעריקע.

דער וואוקס פון דער אמעריקאנער אפ־טיילונג איז דורך ציפערן אויסגעבראכט געווארן פון דר. קאסירער נ. איינער, אין משך פון די פינף יאר צייט, וואס די גע־זעלשאפט "פריינט פון יוו"א" עקזיס־טירט, האבן געעפנט יערלאכן פון דער צענטרא־לער יוו"א אין ווילנע (1) אנהויבן זיך פאראינטערעסירן וויסנשאפטלאך מיט אונזער לעבן דא אין אמעריקע.

אויף וויפיל דאס אידישע לעבן און שאפן אין לענדער פון אלט־איינגעזעסענע אידישע ישובים נויטיקט זיך אין פארשונג און דערקאנענונג, נויטיקט זיך ניט ווייניקער אין דעם דער נייער אידישער ישוב אין לאנד, וואס לעבט ערשט איבער דעם שווערן פראצעס פון קולטורעלער איבער־געשטאלטונג. אזא ארבעט אבער ווי דער שטודיום פון אידישער געשיכטע, אידי־שער עקאנאמיק און אידישער שאפונג אין אמעריקע אין פארבונדן מיט א סך גרעסערע מיטלען ווי עס איז ביז ערשט געלונגען צו זאמלען דער געזעלשאפט "פריינט פון יוו"א" אין אמעריקע אין ביז אויך דער אידישער וויסנשאפטלאכער כחות דא אין לאנד.

כדי אזא ארבעט מעגלאך צו מאכן — צוגלייך מיט דער ווייטערדיקער שטיצע פון אלע ארבעטן פון דער צענטראלע פון יוו"א אין ווילנע — פארפליכטעט די קאנפערענץ קדם כל אלע ארגאניזאציעס און יחידים, וואס זיינען אין איר באטייליקט, זיך אנצושליסן אלס מיטגלידער אין דער געזעלשאפט "פריינט פון יוו"א" און ארבעטן דערפאר, אז דער מיטגלידערשאפט זאל ווייטער אויסגעשפרייט ווערן אין אלע קרייזן אין באר־ווגג.

די קאנפערענץ רופט צו אלע אידישע ארגאניזאציעס איבער'ן לאנד און צו אלע יחידים, וועמען עס איז נאענט די אידישע קולטור, דאס אידישע וויסן און די באַ־פעסטיקונג פון דער נייסטיקער אידישער איינגארטיקייט אין אמעריקע, אז זיי זאלן זיך אנשליסן ווי מיטגלידער אין דער גע־זעלשאפט "פריינט פון יוו"א" אין איר העלפן אויפבויען דא א אידישע וויסנ־שאפט.

די קאנפערענץ רופט צו אלע אידישע וויסנשאפטלאכע כחות דא אין לאנד צו אלע ארגאניזאציעס און אנשטאלטן, וואס זיך דערוואוסט, אז זיי אפשטאמונג אין א אידישע, האט ער זיך מגייר געווען און ער איז קורץ נאכדעם געשטארבן. פארן טויט האט ער דעם סוד גאנצער אין שוין זון, דעם איצטיקן גר, וועלכער איז שוין געווען אין ראנג פון א פאלקאווניק, און ער האט פון אים פארלאנגט, אז ער זאל זיך מגייר זיין. דער זון האט עס נים גע־נומען ערנסט און ער האט זיך ניט מגייר געווען, אבער אין זיינע באציאונגען צו אידישע אויטאריטעטן, אז ער איז אן אידיש־וויסנשאפטלאכער כחות דא אין לאנד, וואס זיינען וויליק מיט צו־ארבעטן.

די קאנפערענץ רעקאמענדירט, אז דער אמאפטייל זאל זיך ווענדן צו א צאל אידי־שע געלערנטע פון אמעריקע, זיי זאלן וועד־רען מיטגלידער פון א לאנד־קוראטאריום, וואס זאל מיט זיין איינפלוס נעבן פרעס־טיזש דעם יוו"א בכלל און דעם אמאפ־טיזל בפרט.

באגריסונג

די קאנפערענץ שיקט איר ווארימסטע באגריסונג און די בעסטע וואונשן דער אינטערנאציאנאלער פון דער פארוואלטונג פון יוו"א, אפנערהאלטן אין ווילנע דעם 7טן און 8טן אקטאבער.

מיטגלידערשאפט

אויסגעהערט די באריכטן פון דער ביז־העריקער ארבעט און די אויסגאבן פון יוו"א בכלל און פון אמעריקאנער אפ־טייל בפרט, אנערקענט די קאנפערענץ, אז דר. גרויסע און וויכטיקסטע אויפגאבן פון יוו"א קאנען דורכגעפירט ווערן נאר ביי אן אקטיווער און ברייט־פארצווייגטער געזעלשאפט, "פריינט פון יוו"א".

די קאנפערענץ באשליסט דעריבער צו ארגאניזירן אירע כחות און צוטרעטן צו א באלדיקער קאמפאניע מיט דעם צוועק צו פארגרעסערן די מיטגלידערשאפט פון דער געזעלשאפט "פריינט פון יוו"א" ביז א מינימום פון 3.000 (דריי טויזנט) איבער'ן לאנד צום 1טן יולי 1931.

כדי אבער די מיטגלידערשאפט אין דער געזעלשאפט זאל זיין צוטריטלאך צו ברייי־טערע קרייזן, באשליסט די קאנפערענץ איינצויפרן — צוזאמען מיט דעם איצט־קען מינימום שטייער פון 10 דאלאר א יאר — אויך א צווייטע קאטעגאריע מיט־גליד־שטייער: צו 5 דאלאר א יאר. אין דער צייט וואס די צען־דאלארדיקע מיט־גלידער קאנען באקומען פריי די אויסגאבן פון יוו"א, וואס דערשיינען דעם יאר, זיי־נען די פינף דאלארדיקע מיטגלידער באַ־רעכטיקט בלויז צו די פעריאדישע אויס־גאבן, און די ביכער קרינן זיי לויט קאסט פריין. מיטגלידער פאר פינף דאלאר קאַ־נען ווערן בלויז יחידים.

וויסנשאפטלאכע קאמיסיעס

די קאנפערענץ רעקאמענדירט דעם נייַ־אויסגעקליבענעם לאנד־ראט צוצוטרעטן צום ארגאניזירן ביים ארגאניזירן ביים אמ־אפטייל יוו"א פספעציעלע לאנד־קאמיי־סיעס פון די וויסנשאפטלאכע סעקציעס פון יוו"א, אין דער ערשטער ריי — א סטאטיסטיש עקאנאמישע און היסטאָרי־שע קאמיסיע.

די דאזיקע לאנד־קאמיסיעס ביים אמ־אפטייל יוו"א ארבעטן בחסכם מיט די סעקציעס א פראגראם פון טעטיקייט, וואס שליסט איין דער ערשטער ריי פאר־שונגען און ארבעטן בנוגע דעם אידישן לעבן אין אמעריקע.

די וויסנשאפטלאכע קאמיסיעס שטעלן זיך אין פארבינדונג מיט אלע אידישע וויסנשאפטלאכע אנשטאלטן אין אמערי־קע, צו זיי פירן אן זייער טעטיקייט אין אידיש אדער אין אנדערע שפראכן. די קאַ־מיסיעס נעמען אויף זיין ערד, און סיי צו די אידן, ניט פילנדיק קיין אונ־טערשייד פון מענש צו מענש. אין באזונ־דערס, די וואורעס־הארציקע באציאונג פון פריץ צו מיר, האט אים, דעם גלח, פאר־פאלגט ווי א בייזער שטן.

איבערהויפט, פלעגט זיין פראוואסלאוו־נע בלוט זיך אויפזידן אין א זונטאג אדער א חגא־טאג: אין דער זעלבער צייט, ווען ער פלעגט אפריכטן אין קלויסטער זיין פייערלאכע נאטעס־דינסט, פלעגן זיך דאן אויסשטעלן ארום פאלאץ פון פריץ — וואס איז געשטאנען פונקט אנטקעגן דעם קלויסטער — צענדליקער פאיעטאנען, קאַ־רעטן און פריצים, שכנים פון מיין פריץ, וועלכע זיינען געקומען צו אים אין געסט, און ער דער גלח, שטייענדיק ביים אלט־טאר, זינגענדיק די הייליקע תפלות, פלעגן זיך זיינע גיפטיקע אויגן דורכרייסן דורך די פענסטער צו דעם פאלאץ, וואו עס וועט רען געפראוועט פרייליכע מאלצייטן, און צווישן וועלכע ס'געפינט זיך אויך דער אידל, מענדל.

מיין פריץ, האט מיט אים, דעם גלח, אויסגעמיטן יעדע באגעגעניש; קיינמאל ניט אריינגעשמעקט אין קלויסטער, קיינ־מאל ניט געקומען זיך מתודה זיין פאר אים, און אפטמאל, פאסכא, ווען ער, דער "הייליקער" פלעגט אנקומען צו הייליקן דאס פאסכא־ברויט, פלעגט ער פונקט באַ־געגענען מיין פריץ דעם אפיקורוס, שפאַ־ציר־נדיק מיט מיר, און בשעת מעשה פלעגן זיינע גיפטיקע בליקן אונז דורכשטעכן, זיינע אויגי האבן זיך אנגעצונדן, און גע־וויס פלעגט ער טראכטן: — אט דער איד, מענדל, רייסט אוועק מיט גוואלד א ריינע פראוואסלאוועג נשמה, פון אונטער זיינע פלינלען.

אין יענער צייט האט שרעקלאך געבו־שעוועט די רעאקציע. דער גאנצער אידי־שער תחום המשוב האט געלעבט אונטערן מ'ורא'דקן שרעק פון פאגראמען און די ווילדע גיפטיקע שנאה פון די שווארץ־דורכצופירן. דעם גאנצן טאג איז געווען באטראכטעט אין דער אויגן פון פאלאוועג.

די שווארצע מאות האבן זיך געגומען גרייטן צו א פאגראם. די לופט איז גע־ווארן אנגעפילט מיט האס און שנאה. די אידישע באפעלקערונג האט איבערגעלעבט טויט־שרעק, און געוואנט אויף דעם שרעק־לאכן טאג, וואס דארף אנקומען . . . מיין פריץ, האלאוניא. וואס איז געשטאנען ביי דעם גובערנסק'ן מלוכה־רודער, האט גענומען אויף זיך די שווערע אויפגאבע: צו פארמיידן די שרעקלאכע שחיטה. און, ווען דער דערווארטעטער טאג איז געקו־מען, און דער צעוישטער המון האט זיך ארויסגעלאזן אויפ'ן גאס, געוואלט זיך גע־מען צו דער ארבעט, און דאן איז פריץ האלאוניא אנגעקומען מיט'ן באַ־ריימטן רוסישן שריפטשטעלער קראלעוו־קא, וועלכער איז געווען אן אוהב ישראל, און זיי ביידע האבן זיך אוועקגעשטעלט פנים אל פנים צו די כולגאנגס, און מיט פייערלאכע רייד האבן זיי זיך גענומען אויס'טענה'ן מיט זיי, אויפטויזיין און זיי זיינען מיאוס פארפירט געווארן פון א באנדע העצערישע פינסטערע שונאים פון רוסישן פאלק, וואס מיט אידיש בלוט וועט זיך לען זיי אפוואשן זייערע נידערכסטע מע־שים, און נוצן אויס דערצו די אומוויסנ־הייט פון רוסישן המון. שווער איז זיי אנ־געקומען צו ווירקן אויף זיי פארפירטע נשמות, אבער ענדלאך איז זיי פארט גע־לונגען צו באראויקן די צערייצטע געמי־טער, און אזוי איז געווארן אפגעראטעוועט די אידישע באפעלקערונג פון א זיכערן טויט.

דער גלח פון מיין דארף, יסח שמו, וואס איז געווען אליין אויך א מיטגליד פון שווארץ־מאס'דיקן פאראיין, האט מיט גרויס אומעדולד געווארט אויף דעם פיי־ערלאכן טאג, וואס אידיש בלוט וועט זיך ניסן אין די פאלטאווער נאסן, און וועז ער האט דערהערט מיט וואס דער פאגראם האט זיך פארגעריקט; און זיינע שיינע האפענונגען אויף יענעם טאג זיינען צע־שטערט געווארן א דאנק דער אנגעשטרענג־טער באמיאונג פון פריץ, איז ער ארומגע־גאנגען פארביטערט, מ'הרשהורה'דיק. אין דעם האט ער אויך געווארט זיין מיין גרויסע השפעה אויפ'ן פריץ וואס איז דורך מיר פארפירט געווארן. און'נ'נעמען מיין זוכן פארשיידענע תחבולות, ווי אפצוערעכענען זיך מיט מיר.

נאך א שטארקע סבה האט פארשטארקט צו מיר זיין שנאה: דאס הויז וואו דער באַרימטער רוסישער שריפטשטעלער גא־גאל האט געלעבט, איז אריבער בירושה צו מיין פריץ, און יארן לאנג־נאך זיין טויט־האט דאס הויז געפוסטעוועט, פון צייט צו צייט פלעגן זיך אראפלאזן איז דארף אריין נעסט אנצוקוקן דאס הויז, וואו דער גרויסער שרייבער האט געשאפן זיינע ווערק און מיט יראת הכבוד האבן זיי באטראכטן דעם שוועל. צוליב געוויסע סבות האט מיר דער פריץ אוועקגעשאַ־קען דאס הויז, וועלכע איך האב צענומען אין קלעצער, און אדיבערגעפירט אויף מיין הויף און עס אויפגעבויט. די אמטע נעסט באזוכער האבן געמוזט אריפקומען אויף מיין הויף, און טאפן דאס הויז ווי א הייליקייט. דער גלח האט דאס אויסגע־נוצט, ניט אזוי צוליב דעם כבוד פון דעם גרויסן רוסישן גייסט, נאר צוליב דער גרויסער שנאה צו מיר, און נענומען אני־טירן.

און נאך א פאסירונג האט אים דעם גלח צוגעהאלפן אין זיין העצערישער אר־בעט, צו פארשטארקן די שנאה פון די פויערים צו מיר:

דער גרויסער פלאץ הינטערן דארף, וואו די יארידן פלעגן זיך אויסשטעלן, וואס האט באלאנגט צום פריץ, איז פון כמה יאַ־רען געווען אין ארענדע ביי א רייכן גוי פון דארף. איך האב דערפילט אז די ארענ־דע פון פלאץ איז אין די יאריד־צייטן א גרויסע שפע פון פרנסה, האב איך געגעבן מיין פריץ אנצוהערעניש, אז איך וואלט געהאט השק צו דער ארענדע. דעם פריץ איז עס אפילו געווען שווער צו צעברעכן זיין ווארט, אבער די געטרייע פריינטשאפט צו מיר האט דאס אריבערגעווענן, און דער פלאץ איז אריבער צו מיר. דער גלח האט זיך אויך אן דעם אנגעכאפט, גענומען אלע זונטיק דרשה'נען פאר די פויערים, אז צווישן זיי זיצט א קליפה, רחמנא לצלן, וואס טרינקט זייער בלוט, פארכאפט אלעס און עסטראשעט זיי, אז באלד, באלד וועט דער איד אויך צונעמען די שליסלען פון קלויסטער.

(פארזעצונג פרייטאג)

כאראקטעריסטישע עפיזאדן פון דעם ניט־לאנג פארגאנגענעם רוסיש־אידישן לעבן אין רוסלאנד

דער

בלוט בלבול

פון מ. פייקאוו

באארבעט פון פ. זאלף און א. לאפין

מיין שונא — דער גלח

מיין גרויסע חשיבות אין די אויגן פון אזעלכע גרויסע פערזענלאכקייטן, און אויך גלייכצייטיק מיין גרויסע שפע פון חיונה, וואס האט געקוואלן ווי פון א קוואל, האט ארויסגערופן א בייזע קנאה און שנאה, ביי די עכט רוסישע שווארץ מאה'ן־יקעם פון דארף, איבער וועלכע עס איז געשטאנען בראיש. דער גלח איוואן בארוא, וועלכער איז געווען דער הויפט גלח פון דער גאנצער פאראפיע. איוואן בארוא, דער גלח, איז געווען א הויכער, א פעטער, מיט א רויטן קארף, און מיט א פארביסענעם פנים פון א צורר־היהו־רים. ער האט פיינט געהאט אידן בתכלית השנאה; אים האט זייער ווי ניט געטאן, וואס א איד, א מענדל, אן אנטי־קריסט, איז אזא חשוב ביי די רייכע פריצים און נאַ־טשאלסטווא; פאר ארום כסדר מיט זיי אין פאיעטאנען, פארברענג מיט־זיי צוזאמען, אויף זייערע בעלער, איך בין זיי דער גאנצער רעדל פירער, אלץ גייט דורך דורך מיינע הענט, סיי ביים קויפן, און סיי ביים פארקויפן. און אים — דעם גייסטלאכן, דעם רוסישן באטיושקא, איב־גאריין זיי איינגאנגען, מיידן מיט אים מיט דיע מגע ומשא, ווי ער, וואלט פאר זיי איינגאנצן ניט עקזיסטירט.

דעם גלח האט זיך געגומען גרייטן צו א פאגראם. די לופט איז גע־ווארן אנגעפילט מיט האס און שנאה. די אידישע באפעלקערונג האט איבערגעלעבט טויט־שרעק, און געוואנט אויף דעם שרעק־לאכן טאג, וואס דארף אנקומען . . . מיין פריץ, האלאוניא. וואס איז געשטאנען ביי דעם גובערנסק'ן מלוכה־רודער, האט גענומען אויף זיך די שווערע אויפגאבע: צו פארמיידן די שרעקלאכע שחיטה. און, ווען דער דערווארטעטער טאג איז געקו־מען, און דער צעוישטער המון האט זיך ארויסגעלאזן אויפ'ן גאס, געוואלט זיך גע־מען צו דער ארבעט, און דאן איז פריץ האלאוניא אנגעקומען מיט'ן באַ־ריימטן רוסישן שריפטשטעלער קראלעוו־קא, וועלכער איז געווען אן אוהב ישראל, און זיי ביידע האבן זיך אוועקגעשטעלט פנים אל פנים צו די כולגאנגס, און מיט פייערלאכע רייד האבן זיי זיך גענומען אויס'טענה'ן מיט זיי, אויפטויזיין און זיי זיינען מיאוס פארפירט געווארן פון א באנדע העצערישע פינסטערע שונאים פון רוסישן פאלק, וואס מיט אידיש בלוט ווי־לען זיי אפוואשן זייערע נידערכסטע מע־שים, און נוצן אויס דערצו די אומוויסנ־הייט פון רוסישן המון. שווער איז זיי אנ־געקומען צו ווירקן אויף זיי פארפירטע נשמות, אבער ענדלאך איז זיי פארט גע־לונגען צו באראויקן די צערייצטע געמי־טער, און אזוי איז געווארן אפגעראטעוועט די אידישע באפעלקערונג פון א זיכערן טויט.

דער גלח פון מיין דארף, יסח שמו, וואס איז געווען אליין אויך א מיטגליד פון שווארץ־מאס'דיקן פאראיין, האט מיט גרויס אומעדולד געווארט אויף דעם פיי־ערלאכן טאג, וואס אידיש בלוט וועט זיך ניסן אין די פאלטאווער נאסן, און וועז ער האט דערהערט מיט וואס דער פאגראם האט זיך פארגעריקט; און זיינע שיינע האפענונגען אויף יענעם טאג זיינען צע־שטערט געווארן א דאנק דער אנגעשטרענג־טער באמיאונג פון פריץ, איז ער ארומגע־גאנגען פארביטערט, מ'הרשהורה'דיק. אין דעם האט ער אויך געווארן זעען מיין גרויסע השפעה אויפ'ן פריץ וואס איז פון מיר פארפירט געווארן. און'נ'נעמען מיין זוכן פארשיידענע תחבולות, ווי אפצוערעכענען זיך מיט מיר.

נאך א שטארקע סבה האט פארשטארקט צו מיר זיין שנאה: דאס הויז וואו דער באַרימטער רוסישער שריפטשטעלער גא־גאל האט געלעבט, איז אריבער בירושה צו מיין פריץ, און יארן לאנג־נאך זיין טויט־האט דאס הויז געפוסטעוועט, פון צייט צו צייט פלעגן זיך אראפלאזן איז דארף אריין נעסט אנצוקוקן דאס הויז, וואו דער גרויסער שרייבער האט געשאפן זיינע ווערק און מיט יראת הכבוד האבן זיי באטראכטן דעם שוועל. צוליב געוויסע סבות האט מיר דער פריץ אוועקגעשאַ־קען דאס הויז, וועלכע איך האב צענומען אין קלעצער, און אדיבערגעפירט אויף מיין הויף און עס אויפגעבויט. די אמטע נעסט באזוכער האבן געמוזט אריפקומען אויף מיין הויף, און טאפן דאס הויז ווי א הייליקייט. דער גלח האט דאס אויסגע־נוצט, ניט אזוי צוליב דעם כבוד פון דעם גרויסן רוסישן גייסט, נאר צוליב דער גרויסער שנאה צו מיר, און נענומען אני־טירן.

און נאך א פאסירונג האט אים דעם גלח צוגעהאלפן אין זיין העצערישער אר־בעט, צו פארשטארקן די שנאה פון די פויערים צו מיר:

דער גרויסער פלאץ הינטערן דארף, וואו די יארידן פלעגן זיך אויסשטעלן, וואס האט באלאנגט צום פריץ, איז פון כמה יאַ־רען געווען אין ארענדע ביי א רייכן גוי פון דארף. איך האב דערפילט אז די ארענ־דע פון פלאץ איז אין די יאריד־צייטן א גרויסע שפע פון פרנסה, האב איך געגעבן מיין פריץ אנצוהערעניש, אז איך וואלט געהאט השק צו דער ארענדע. דעם פריץ איז אפילו געווען שווער צו צעברעכן זיין ווארט, אבער די געטרייע פריינטשאפט צו מיר האט דאס אריבערגעווענן, און דער פלאץ איז אריבער צו מיר. דער גלח האט זיך אויך אן דעם אנגעכאפט, גענומען אלע זונטיק דרשה'נען פאר די פויערים, אז צווישן זיי זיצט א קליפה, רחמנא לצלן, וואס טרינקט זייער בלוט, פארכאפט אלעס און עסטראשעט זיי, אז באלד, באלד וועט דער איד אויך צונעמען די שליסלען פון קלויסטער.

פון ווילנע שרייבט מען

מיט א צייט צוריק האט זיך פון ווילנע געטומלט וועגן א גר, וועלכן מען האט מגייר געווען אין ווארשע. און וועלכער האט זיך אוועקגעלאזט וואנדערן לויט'ן פסק פון גערער רבי'.

דער גר, וואס נעפינט זיך איצט אין שטעטל פאסטאוו, דערציילט וועגן זיך אויסטערלישע מעשיות.

ווי דער גר ניט איבער, שטאמט ער פון לאדז. זיין פאטער איז געווען א קאַ־נאַ־נאיזירן אידן, נאך אינגלווייז האט מען אים אפגע'שמד'ט, אין די צייטן פון ניקאלאי דעם ערשטן, און אפגעגעבן אין מיליטער. דארט האט ער זיך מיט דער צייט דער־דינט ביז צו א גענעראל. דער גענעראל האט דורכגעלעבט זיין גאנץ לעבן אלס קריסט, אבער קורץ פאר'ן טויט האט ער זיך דורך א חלום דערוואוסט, אז ער שטאמט פון אידן, און ווען ער האט גע־נומען נאכפארשן דעם ענין האט ער זיך דערוואוסט, אז זיין אפשטאמונג איז א אידישע. האט ער זיך מגייר געווען און ער איז קורץ נאכדעם געשטארבן. פארן טויט האט ער דעם סוד גאנצער אין שוין זון, דעם איצטיקן גר, וועלכער איז שוין געווען אין ראנג פון א פאלקאווניק, און ער האט פון אים פארלאנגט, אז ער זאל זיך מגייר זיין. דער זון האט עס נים גע־נומען ערנסט און ער האט זיך ניט מגייר געווען, אבער אין זיינע באציאונגען צו אידישע אויטאריטעטן, אז ער איז אן אידיש־וויסנשאפטלא

Robin Hood FLOUR

מאַכט בעסערן
ברויט, קייקס און פּייסטרי

דאָס קינד פון זינד

די געפאַלנסטע מענשן און די העכסטע איידעלע
נעפיגן ווערן אַרויסגעבראַכט אין דעם דאָזיקע
מערקווירדיקן און העכסט שפּאַנענדן ראָמאַן.

פון א. ד.

(פאָרזעצונג)

סערע, וועלכע האָט זיך איינגאַנצן איינגעגעבן אין איר פאָטער, דעם פעטער יאַנקל, איז געווען אַזוי כיטרע, ווי ער, אַזוי פאַלש און אַזוי שלעכט ווי ער. ווען זי האָט באַשלאָסן, אַז חנה דאַרף אָפּגעראַטן ווערן פון וועגן, האָט זי זיך באַלד גענומען באַטראַכטן א פּלאַן, ווי אַזוי דאָס דורכצופירן.

דעם נאַנצן טאָג איז זי ניט אַרויס פון איר צימער און זי האָט זאַנאַר איר דינער געהייסן ברייגען צו זיך. דער אַלטער מר. שענהאַלץ האָט נאָר געקוועטשט מיט די פּלייצעס: אַבער ער איז געווען צופרידן ווען זי איז באַשעפטיקט מיט זיך אַליין.

— די מאָנטיינס האָבן מיר דאָך גוט געטאָן, — האָט ער געמורמלט צו זיך.

ערשט אויף מאָרגן האָט זי פאַרלאָזן איר צימער. זי איז ווידער געווען די זעלבע מוזטערע, שטראַלנדע מרס. סערע שענהאַלץ, וועלכע האָט זיך מיט צערטלאַכקייט אָנגעהאַנגען אויף די אַרעמס פון איר אַלטן מאַן.

— מיר געפעלט די שיינע און גרינע מיידל חנה האַלפּערן, מיט וועלכער מיר האָבן זיך געזעצט צוזאַמען מיט מר. און מרס. שענהאַלץ אויפן'ם וואָגן, וואָס האָט זיי געזאָלט ברייגען צום סטיישאָן. איז שוין דער וואָגן געווען אַרומגערינגלט מיט א העלפט פון די באַרדערס, ווערנט פון הינטן האָבן זיך געצויגן ווי א שנור נאָר קערידושעס געפאָקט, מיט באַרדערס. און אַלע צוזאַמען האָבן געפייפט, געטרוטבעט, געפּייסט, געקלונגען מיט גלעקער און געשריען: — הורא פאַר חנה האַלפּערן! — ווערנט פון פאַרטש פון דעם האָטעל האָבן אַנדערע באַרדערס געפאָלגט מיט די העטס, מיט טאַשן טיכער און מיט ווייסע פאָנען, יעדער זיך רייסנדיק די העלזער און ווינשענדיק גליק צו חנה האַלפּערן.

און אַפילו דער דאָזיקער אויסדרוק פון פריינטלאַכקייט צו איר אַרימער שוועסטער האָט געמאַכט קאָסן סערעס בלוט פון קנאה. זי האָט זיך געפילט געקריינקט וואָס איר שוועסטער ווערט מער געשעצט און געליבט ווי זי.

אָבער זי האָט באַהאַלטן איר האַס טיף אין זיך און זי האָט חנה'ן גאָר ניט געלאָזט מערקן, אין קענטייל, זי האָט איר אַרויסגעוויזן צערטלאַכע פריינטשאַפט און זי האָט זיך כלומרשט געמאַכט, אַזוי ווי זי פאַרטרויערט פאַר איר יונגער פריינד אַלע אירע געהיימניסן.

די דאָזיקע געטריישאַפט פון איר שייגער און יונגער מרס. האָט חנה'ן אָפּגעפעלט, דען סערע האָט אין איר פאַרבעגרייט דערציילט פון דער יונגער מיידל געהיימניסע פון דעם לעבן צווישן מאַן און פרוי און דערביי האָט זי גערעד'ט אַזוי אָפן און געלאַכט אַזוי צינישׁ, דאָס חנה'ן פלעגט אַריינשפּאַרן דאָס בלוט אין פּנים. עס האָט איר געגרוילט — ווי אַזוי א יונגע פרוי האָט אַזוי ווייט געקאָנט פאַרלירן יעדן געפיל פון שאַנדע.

— איך גלויב אַז זיי זיינען געווען יונגע קלוגע מוטערס, וועלכע לאָזן ניט זייערע אומפאַרהייראַטע טעכטער פירן קיין פריינטשאַפט מיט פאַרהייראַטע פרויען, — האָט חנה געזאָגט צו איר יונגער מרס. מיט א שאַרפן טאָן.

סערע האָט זיך צוגיש פאַנאַנדערגעלאָכט.

— איך זע ניט איין, וואָס איר פילט זיך אַזוי באַליידיקט, — האָט זי געזאָגט, — איר ביינקט דאָך נאָך אייער געליבטן מענער מענדלען, איר ווילט מיט אים חתונה האָבן, טאָ פאַרוואָס זאָלט איר זיך פאַלשע שלאָנג דערפאַרן פון איר שוועסטער אַלעס פון איר לעבן און אפילו פון איר ליבע מיט מענדלען, וועלכע זי האָט איבערגעלאָזן אין דעם היים, אין רוסלאַנד.

און מערקווירדיק, אפילו די דאָזיקע ליבע, וואָס האָט סערען איינגעלאָך גאָר ניט אָנגערירט, האָט די בייזע שוועסטער איר אויך ניט פאַרגונען. טיף אין איר האַרצן האָט עס געקאָכט ווי אין א קעסעל, ווען חנה האָט נאָאיוו געשילדערט איר ריינע און אומשולדיקע ליבע, פון וועלכער די פאַרדאַרבענע פרוי האָט קיינמאָל ניט געוואוסט.

— אַ, ניין, דו וועסט מיט דיין געליבטן קיינמאָל זיך ניט צוזאַמענקומען, — האָט סערע גערעדט שטיל קריצנדיק מיט די ציין — דאָס וועסטו שוין מיר האָבן צו פאַרדאַנקען.

און די עטלאַכע וואָכן וואָס חנה האָט פאַרבראַכט אין די דאָזיקע מאָונטיין בערג האָט זי זיך אַזוי באַליבט געמאַכט ביי אַלעמען, דאָס מען האָט מיט גרויס באַדויערן אויפגענומען די נאָכריכט, אַז זי פאָרט אָפּ צוזאַמען מיט מר. און מרס. שענהאַלץ.

איר שטילע און רירנדע שייגקייט האָט נעהאַלטן אַלעמען ווי אין א ציבער און מען וואָלט גערן איר געוואָלט זייען לייַנפאַרבלייבן אויף דער פאַרס, נאָר ווען עס האָט אָנדערש ניט געקאָנט זיין און זי האָט געמוזט פאָרן, האָט מען באַשלאָסן ווייניקסטנס איר צו געבן א פאַראַרנעאָפּשייד ווי מען קריגט געוויינלאָך אין די מאָונטיינס.

עס איז א פּראַכטפולע סצענע דער דאָזיקער אָפּשייד, וואָס די מאָונטיין באַר דערס גיבן זייערע אָפּפאַרנדע קאַמעראַדען.

פאַר דער קורצער צייט וואָס זיי פאַרברייגנען אין די מאָונטיינס ווערן די באַרדערס און באַרדערקעס פון יעדער פאַרס צענויפגעשמאָלצן ווי איין פאַמיליע. עס הערשט צווישן זיי פאַלשטענדיקע ליבע, דער אַרימער אַרבעטער, דער אַלטער מאַן און דיינגע מיידל — אַלע זיינען צווישן זיך איינע פאַרבונדן און ווען איינער פאַרט אויף פילן דיי איבעריקע ווי זיי וואָלטן פאַרלאָרן א נאָענטן פריינט און מען באַגלייט אים מיט געזאַנג און קלאַנג, ווינשענדיק אים גליק.

פאַר חנה'ן האָט מען דעם דאָזיקן אָפּשייד געמאַכט נאָך פאַראַרנדער. ווען זי האָט זיך געזעצט צוזאַמען מיט מר. און מרס. שענהאַלץ אויפ'ן וואָגן, וואָס האָט זיי געזאָלט ברייגען צום סטיישאָן איז שוין דער וואָגן געווען אַרומגערינגלט מיט א העלפט פון די באַרדערס, ווערנט פון הינטן האָבן זיך געצויגן ווי א שנור נאָר קערידושעס געפאָקט, מיט באַרדערס. און אַלע צוזאַמען האָבן געפייפט, געטרוטבעט, געפּייסט, געקלונגען מיט גלעקער און געשריען: — הורא פאַר חנה האַלפּערן! — ווערנט פון פאַרטש פון דעם האָטעל האָבן אַנדערע באַרדערס געפאָלגט מיט די העטס, מיט טאַשן טיכער און מיט ווייסע פאָנען, יעדער זיך רייסנדיק די העלזער און ווינשענדיק גליק צו חנה האַלפּערן.

אַן אַפילו דער דאָזיקער אויסדרוק פון פריינטלאַכקייט צו איר אַרימער שוועסטער האָט געמאַכט קאָסן סערעס בלוט פון קנאה. זי האָט זיך געפילט געקריינקט וואָס איר שוועסטער ווערט מער געשעצט און געליבט ווי זי.

אָבער זי האָט באַהאַלטן איר האַס טיף אין זיך און זי האָט חנה'ן גאָר ניט געלאָזט מערקן, אין קענטייל, זי האָט איר אַרויסגעוויזן צערטלאַכע פריינטשאַפט און זי האָט זיך כלומרשט געמאַכט, אַזוי ווי זי פאַרטרויערט פאַר איר יונגער פריינד אַלע אירע געהיימניסן.

די דאָזיקע געטריישאַפט פון איר שייגער און יונגער מרס. האָט חנה'ן אָפּגעפעלט, דען סערע האָט אין איר פאַרבעגרייט דערציילט פון דער יונגער מיידל געהיימניסע פון דעם לעבן צווישן מאַן און פרוי און דערביי האָט זי גערעד'ט אַזוי אָפן און געלאַכט אַזוי צינישׁ, דאָס חנה'ן פלעגט אַריינשפּאַרן דאָס בלוט אין פּנים. עס האָט איר געגרוילט — ווי אַזוי א יונגע פרוי האָט אַזוי ווייט געקאָנט פאַרלירן יעדן געפיל פון שאַנדע.

— איך גלויב אַז זיי זיינען געווען יונגע קלוגע מוטערס, וועלכע לאָזן ניט זייערע אומפאַרהייראַטע טעכטער פירן קיין פריינטשאַפט מיט פאַרהייראַטע פרויען, — האָט חנה געזאָגט צו איר יונגער מרס. מיט א שאַרפן טאָן.

סערע האָט זיך צוגיש פאַנאַנדערגעלאָכט.

— איך זע ניט איין, וואָס איר פילט זיך אַזוי באַליידיקט, — האָט זי געזאָגט, — איר ביינקט דאָך נאָך אייער געליבטן מענער מענדלען, איר ווילט מיט אים חתונה האָבן, טאָ פאַרוואָס זאָלט איר זיך

"אַלעמענס געליבטע"

פון מאַרס גוסין

(רעצענזיע)

א לעבנס־בילד אין פיר אַקטן פון דזשוליוס מייקלסאָן, געשפּילט לעצטן פרייטאָג אין שבת אין קווינס טעאַטער.

ריטאַ, א יונגע מיידל, איז פאַרוואָרפן געוואָרן אין ניו־אָרלינס, און זי איז געטריבן געוואָרן דורך אומשטענדן, צו לעבן פון אַזא פרנסה, וואָס איז אָנגענומען געוואָרן פון דער געזעלשאַפט צו זיין ניט מאָראַליש.

אין א בעוויסן טאָג האָט זי זיך באַגעגנט מיט אַן אַמעריקאַנער געשעפטסמאַן, האָבן זיך פאַרליבט. זי האָט פאַר אים חתונה געהאַט, און זי האָט אָנגעפאַנגען צו פירן אַן אָנשטענדיקן לעבן, איבערלאָזנדיק הינטער זיך איר פאַרגאַנגענהייט, פאַרשאַטן אין באַגראָבן אינ'ם אָפּגרונט פון איר־ביקער פאַרגעסנקייט — אַזוי ווייניקסטנס האָט זיך ריטאַן אויסגעוויזן.

אָבער דער טייוול יאָגט זיך אַרום איר בער דער ערד מיט אַן אומגעהויערער שנעלקייט און ער האָט ריטאַן ווידער געטראָפן אין איר פרידלאַכער היים, און ער האָט אויף איר נייעם אומגליק געבראַכט.

ביל, א מאַטראָס, איינער פון ריטאַס "פאַרערער פון די אַלטע, גוטע צייטן", האָט זיך פאַרליבט אין איר מאַנ'ס שוועסטער, און עס האָט אים אָנגעטראָגן אין איר היים, און א צווייטער מאַטראָס דזשעק, האָט אויסגעפאָלגט איר טונקעלע פאַרגאַנגענהייט אין דער קעגנוואַרט פון איר מאַן און זיין משפּחה, און עס האָבן זיך פאַר ריטאַן ווידער אָנגעפאַנגען טרויריקע טעג פון פּיין און ליידן.

אָבער הימל און ערד האָבן געשוואָרן אַז מעלאָדראַמע זאָל זיך ענדיקן אימער צום גוטן פאַר די ליידנדע, מאַרטירערישע העלדן, און דער סוף, פאַרשטייט זיך, איז געווען א גוטער. געטריבן פון אומצוטרוי און פאַרדאַכט, איז ריטאַ טאַקע אַנטלאָפן פון איר געזעצלאַכן מאַן און היים, אָבער דער שיקזאַל האָט זי ווידער צוזאַמענגעפירט מיט איר מאַן, און דער עולם פון טעאַטער א העכסט צופרידענער וואָס ריטאַ וועט ווידער האָבן א היים, און זי וועט זיך פירן אַן אָנשטענדיקן לעבן, ווייל זי איז נעבאַך א יתומה, און עס איז אויף איר א רחמנות — אין זיינען פאַקט א פאָלק פון רחמנים בני רחמנים . . . — דאָס איז אין קורצן דער אינהאַלט פון דער לעבנס בילד, וואָס איז באַמת א מעלאָדראַמע.

די מעלאָדראַמע איז שפּאַנענד פאַר'ן עולם און איז, אין איר נאַנג, אינטערעסאַנטער און אַנדערש פון אַנדערע מעלאָדראַמען. די רעשטן פון מאַרס קראַנער איז א לויבנס־ווירדיקע.

דזשאַנעט פאַסקעוויטש, האָט אויף איר רע פלייצעס דורכגעטראָגן די נאַנצע פאַרשטעלונג פון דעם ערשטן ביז דעם לעצטן אַקט. זי איז געווען אויסגעצייכנט גוט אין דער ראָל פון ריטאַ (שפּעטער רחל).

אין ערשטן אַקט האָט זי זייער האַרציק געזונגען דאָס ליד וואָס איז אויפגענומען געוואָרן פון דעם עולם מיט שטאַרקע אַפּלאָדיסמענטן. איר שפּילן בכלל איז געווען זייער אויסגעהאַלטן, און מיט פאַרשטאַנד, וואָס האָט זיך זייער גוט געלאָזט זעען און פילן, אָבער אויף דער העכסטער מדרגה פון טעאַטער־שפּיל, האָט זי אַרויפגעלייגט טערט אין דריטן אַקט, אין דער סצענע וואו זי־בעט זיך ביי "ביל" דעם מאַטראָס (מאַרס קראַנער), אַז ער זאָל ניט פאַראָמאָליקן איר שוועסטערן, נעמי. די דאָזיקע סצענע האָט זי דורכגעפירט העכסט קינסטלעריש, און זי פאַרדינט א בוקעט בלומען דערפאַר. איר פּנים האָט, אין דער סצענע, אויסגעדריקט אַזויפיל צער און ליידן, אַזויפיל געבעט און רחמנות, וואָס האָט אַרויסגערופן דעם נרעסטן מיטגעפיל פון אַלע אַנוועזנדע. אין טאַקע, וועלכע האָבן זי ליב באַקומען און האָבן באַוואונדערט איר שפּיל.

ריטאַ, א יונגע מיידל, איז פאַרוואָרפן געוואָרן אין ניו־אָרלינס, און זי איז געטריבן געוואָרן דורך אומשטענדן, צו לעבן פון אַזא פרנסה, וואָס איז אָנגענומען געוואָרן פון דער געזעלשאַפט צו זיין ניט מאָראַליש.

אין א בעוויסן טאָג האָט זי זיך באַגעגנט מיט אַן אַמעריקאַנער געשעפטסמאַן, האָבן זיך פאַרליבט. זי האָט פאַר אים חתונה געהאַט, און זי האָט אָנגעפאַנגען צו פירן אַן אָנשטענדיקן לעבן, איבערלאָזנדיק הינטער זיך איר פאַרגאַנגענהייט, פאַרשאַטן אין באַגראָבן אינ'ם אָפּגרונט פון איר־ביקער פאַרגעסנקייט — אַזוי ווייניקסטנס האָט זיך ריטאַן אויסגעוויזן.

אָבער דער טייוול יאָגט זיך אַרום איר בער דער ערד מיט אַן אומגעהויערער שנעלקייט און ער האָט ריטאַן ווידער געטראָפן אין איר פרידלאַכער היים, און ער האָט אויף איר נייעם אומגליק געבראַכט.

ביל, א מאַטראָס, איינער פון ריטאַס "פאַרערער פון די אַלטע, גוטע צייטן", האָט זיך פאַרליבט אין איר מאַנ'ס שוועסטער, און עס האָט אים אָנגעטראָגן אין איר היים, און א צווייטער מאַטראָס דזשעק, האָט אויסגעפאָלגט איר טונקעלע פאַרגאַנגענהייט אין דער קעגנוואַרט פון איר מאַן און זיין משפּחה, און עס האָבן זיך פאַר ריטאַן ווידער אָנגעפאַנגען טרויריקע טעג פון פּיין און ליידן.

אָבער הימל און ערד האָבן געשוואָרן אַז מעלאָדראַמע זאָל זיך ענדיקן אימער צום גוטן פאַר די ליידנדע, מאַרטירערישע העלדן, און דער סוף, פאַרשטייט זיך, איז געווען א גוטער. געטריבן פון אומצוטרוי און פאַרדאַכט, איז ריטאַ טאַקע אַנטלאָפן פון איר געזעצלאַכן מאַן און היים, אָבער דער שיקזאַל האָט זי ווידער צוזאַמענגעפירט מיט איר מאַן, און דער עולם איז אַוועק פון טעאַטער א העכסט צופרידענער וואָס ריטאַ וועט ווידער האָבן א היים, און זי וועט זיך פירן אַן אָנשטענדיקן לעבן, ווייל זי איז נעבאַך א יתומה, און עס איז אויף איר א רחמנות — אין זיינען פאַקט א פאָלק פון רחמנים בני רחמנים . . . — דאָס איז אין קורצן דער אינהאַלט פון דער לעבנס בילד, וואָס איז באַמת א מעלאָדראַמע.

די מעלאָדראַמע איז שפּאַנענד פאַר'ן עולם און איז, אין איר נאַנג, אינטערעסאַנטער און אַנדערש פון אַנדערע מעלאָדראַמען. די רעשטן פון מאַרס קראַנער איז א לויבנס־ווירדיקע.

דזשאַנעט פאַסקעוויטש, האָט אויף איר רע פלייצעס דורכגעטראָגן די נאַנצע פאַרשטעלונג פון דעם ערשטן ביז דעם לעצטן אַקט. זי איז געווען אויסגעצייכנט גוט אין דער ראָל פון ריטאַ (שפּעטער רחל).

אין ערשטן אַקט האָט זי זייער האַרציק געזונגען דאָס ליד וואָס איז אויפגענומען געוואָרן פון דעם עולם מיט שטאַרקע אַפּלאָדיסמענטן. איר שפּילן בכלל איז געווען זייער אויסגעהאַלטן, און מיט פאַרשטאַנד, וואָס האָט זיך זייער גוט געלאָזט זעען און פילן, אָבער אויף דער העכסטער מדרגה פון טעאַטער־שפּיל, האָט זי אַרויפגעלייגט טערט אין דריטן אַקט, אין דער סצענע וואו זי־בעט זיך ביי "ביל" דעם מאַטראָס (מאַרס קראַנער), אַז ער זאָל ניט פאַראָמאָליקן איר שוועסטערן, נעמי. די דאָזיקע סצענע האָט זי דורכגעפירט העכסט קינסטלעריש, און זי פאַרדינט א בוקעט בלומען דערפאַר. איר פּנים האָט, אין דער סצענע, אויסגעדריקט אַזויפיל צער און ליידן, אַזויפיל געבעט און רחמנות, וואָס האָט אַרויסגערופן דעם נרעסטן מיטגעפיל פון אַלע אַנוועזנדע. אין טאַקע, וועלכע האָבן זי ליב באַקומען און האָבן באַוואונדערט איר שפּיל.

מיט דער דאָזיקער ראָל האָט זיך זשאַנעט פאַסקעוויטש פאַרשריבן אין דעם בוך פון באַליבטע שויספּילערינס ביי די ווינינ'דיקע טעאַטער נייער.

זייער א שיינעם און געזונטן טיף האָט מיט זיך פאַרגעשטעלט מאַרס קראַנער, אין דער ראָל פון ביל, א מאַטראָס. א פראָסטער חברה'מאַן, וועמעס קאָפּ עס איז פאַרטאַן בלויז מיט ים, כוואַליעס און פרויען.

ער איז געווען זייער באַוועגלאַך אויף דער בינע. די פראָסטקייט האָט אַרויסגעשריען פון זיין יעדן גליד און איז געווען דורכגעוואַפנט אינ'ם בלוט פון זיינע אָדערן, אָבער אין דער זעלבער צייט איז ער געווען אויך אויסגעהאַלטן און בויגזאַם אין זיין נאַאיוויטעט — אַן אַמעריקאַנער מאַטראָס, אַן נאָך דערצו. א אירישער, איז פאַרט ניט קיין גזלן, אַן דאָס אַלעס האָט ער אַרויסגעשפּילט אין פאַרלויף פון דער פאַרשטעלונג זייער גערן.

מאַרס אָפּעל, האָט מיט זיך פאַרגעשטעלט א פּוישטענדיק לעבעדיקן טיף, אין דער ראָל פון אַבראַמאַ, א צייטונגס מעגש. די ראָל האָט זיך צו אים זייער צו־געפּאַסט און ער — צו דער ראָל. ער האָט געשפּילט אָדער ריכטיקער געזאָגט, — איז געווען זייער נאַטירלאַך און אויסגעהאַלטן אַזוי, אַז מען האָט אים געמוזט גלויבן, אַז ער איז א צייטונגס מעגש. מאַרס אָפּעל פאַרדינט א קאָמפּלימענט פאַר זיין שפּיל.

עני שאַפּירא האָט זייער געלונגען געשפּילט די ראָל פון אַסתר לובאַ. זי האָט פון דער ראָל געמאַכט וואָס יעדער אַנדער אַקטריסע, פון איר זשאַנער, וואָלט פון דעם געמאַכט.

היימי ראַפּאַפּאָרט, אין דער ראָל פון מאַרס, ריטאַס (רחל'ס) מאַן, האָט אַט־טיאַריש־מעסיק געטראָגן זיין פעקל צרות אין דער מעלאָדראַמע. ער האָט אין זיין שפּיל אויסגעדריקט זיינע פרוידן און ליידן אין דער פולער מאָס, און מען קאָן צו אים קיין טענות ניט האָבן.

פּאַולין שייפער האָט נאַנץ הנ'עווידיק גערייצט די "יס־חיה", ביל, דעם מאַטראָס, און זי האָט אים געצויגן אויף דעם שנירעלע נאַנץ שעלמיש. אויך האָט זי אינ'ם טרינירט איר שוועגערן ווי עס פּאַסט זיך אַפּט פאַר אַזא אַמעריקאַנער פלעפּערן, וואָס האָפּט (און לעבט נאַנץ אָפּט) מער מיט'ן זכות פון איר אויסערלאַכן אויסזעען אידער מיט איר פאַרשטאַנד . . .

זייער גוט (איבערהויפּט אין איינקע סצענעס אין צווייטן אַקט) איז געווען, פּוירל פּוינלנעסט, אין דער ראָל פון פרידאַ, אַן עלטערע מיידל, וואָס וויל דוקא א יונגן בחור, און נאָך א שביבער דערצו.

ל. פ. זילבערשטיין האָט נאַנץ גערעכט געקאָמיזט אין דער ראָל פון זאַלקין, א רייכער אַלמן וואָס טראַכט זיך אַרום מיט דימענטן און זוכט צו כאַפּן פיש אין מוט־נע וואַסער. אַז דער לייד'עט אויף דער זעלבער קריינק וואָס פרידאַ: אויך ער וויל חתונה האָבן, נאָר דוקא מיט א יונג מיידל. דער עולם האָט זיך זייער אַמוזירט מיט זיין שפּיל.

א שיין מאַטראָסל איז געווען סעמיעל פּוינעלנעסט. אין דער ראָל פון דזשעפּ, עס איז שווער פאַרצושטעלן זיך ווי אַזוי אַזא מאַטראָסל האָלט אויס די אַרבעט אויף דער שיף, און ווי אַזוי ער שטאַרבט בכלל ניט פאַר שרעק פאַר די ים־כוואַליעס אָבער ער האָט געשפּילט "איטערדיק" אין ער האָט אַיינגעגעבן א נע־וויסע פאַרב צו דער פאַרשטעלונג, וועלכע איז געשפּילט געוואָרן פון דעם נאַנצן אַ־מאָטבל זייער גוט אין אויסגעהאַלטן, וואָס פאַרדינט א קאָמפּלימענט.

"פּריז טיטשער"

בלויז לערער ווייסן ווי שווער
עס איז צייטנווייז צו האַנדלען
מיט א פולן קלאַס צימער מיט
קינדער.

וואָס פאַר א דערלייכטערונג עס
איז, צייטנווייז, ווען די שול
פאַרמאַכט זיך.

נעמט זיך דאַמאָלסט צייט צו
מאַכן א גלאָז טיי

קיין זאַך איז ניט־אַזוי לאַש־
טשענדיק פאַר מידע נערוון.

רעד ראָז טיי

איז "גוטער טיי"

צוויי קוואַליטעטן — גרין לייבל און אָרענדזש פּיקאָו

שמעקן צו ריידן איבער דעם לעבן וואָס איר ווילט פירן?

חנה האָט אָפּגעקערט דעם קאָפּ און זי האָט ניט געענטפערט, אָבער דעם דאָזיקן געשפּראַך איז סערע געוואָרן איינגעלעגער געלט. אָבער זי האָט מער ניט גערעדט וואָס חנה'ן איז ניט געווען געפעלן. נעגוג וואָס זי האָט די פאַרהאַסטע מיידל אונטער איר אויפזיכט. וואָס ווייטער וועט קומען קיין ניו־יאָרק, זיצנדיק צוזאַמען מיט חנה'ן אין איר רייכן דיינינג רום, האָט די יונגע פרוי אָפּן זיך באַלאַנט פאַר דער יונגער מיידל, אַז איר מאַן מיידעט איר אויס, ער אַנטלויפט פון איר און שטעלט איר ניט צופרידן.

מיט די דאָזיקע נעראַנטעזיס זי אַנגעקומען מיט איר אַלטן מאַן און מיט איר פריינדין קיין ניו־יאָרק. דער אַלטער מר. שענהאַלץ האָט באַוואונדערט א גרויסן פלעט אין איינעם פון זיינע אָפּאַרטמענטס

סאַסקאַטון

פאַרשיידענע נאָטיצן

די יאַנג "דזשודעאַנס אַנאַסיראָן", אַז זייער יערלאַכער באַל וועט פאַרקומען דעם דריטן נאָוועמבער, אין די "סילווער סלי־פּער".

* * *

מרס. מ. דייוווידנער האָט דורכגעפירט א "ברידזש" אין איר היים, וועטאַן, דעם 5טן אָקטאָבער, לכבוד איר שוועסטער מיס בערטא וואָגעל, א כלה פון היינטיקן מאַנאַט. "ברידזש האַנאָרס" האָבן געוואונען מרס. א. באַלזאַק, מרס. מ. גראַפּער, און מרס. א. זונענשיין, פון ווינינפּעג. דער ערן־נאַסט איז פרעזענטירט געוואָרן מיט א קעש מתנה פון איר שוועסטער און שוואָגער.

מרס. פרעד שוואַרץ (עדמאָנטאָן), מרס. א. זונענשיין, מרס. א. וואָגעל, מרס. ס. וואָגעל, און די פריילינס עטל פּאַלאַק, אסתר הורעוויץ און ען רזאַנבערג האָבן אַרויסגעראָפן צו סערווירן. אויסערשטאַ־טיקע נעסט זיינען געווען: מר. און מרס. עפּשטיין פון רעדזשיינע, מיס סאַפּי ניר־מאַן (רעדזשיינע), מרס. פרעד שוואַרץ פון עדמאָנטאָן און מר. און מרס. א. זר־נעגשין פון ווינינפּעג.

* * *

די יונגעלייט מעל סאַנדאַמירסקי, פּי־טער פרידגוט, עד. בייסין, דזש. גומאַן זיינען אָנגעקומען מיטוואָך אין סאַסקאַ־טון צו לערנען אין אוניווערסיטעט.

* * *

מר. דייוו טשעטקאָוו, וועלכער האָט פאַרבראַכט דעם זומער אין דראַמהעלער און קאַלגאַרי, האָט זיך צוריקגעקערט אין סאַסקאַטון און ער וועט באַזיצן זיין גע־זעץ שטודיאָס אין סאַסקאַטשעוואַנער אוניווערסיטעט.

* * *

די יערלאַכע וואָלן פאַרזאַמלונג פון דער שול אַנודת־ישראל איז פאַרגעקומען זונ־טאָג, דעם 12טן אָקטאָבער. פאָלגנדע זיי־נען דערוויילט געוואָרן: דזש. קלעמאַן, פּרעזידענט; לייזער סינגער, וויצע־פּרעזי־דענט; נעט שייפער, פינאַנס סעקרעטאַר, וויליאַם לאַנדא, קאָסירער; מעקס נראַפּער, רעק. סעק., און בען דרוקסערמאַן, סעס הוירן און סעס שאַר, טראַסטיס.

* * *

מרס. ראַבינאָוויטש פון עדמאָנטאָן איז דאָ צו גאַסט ביי איר שוועסטער מרס. ס. צייטלין.

* * *

מרס. וו. לאַנדא, האָט געגעבן א טיי פאַר א צאָל פריינט. מרס. ס. צייטלין האָט אַרויסגעראָפן דער "האָסטעס" צוזאַמען מיט מיס ראַזן לאַנדא, וועלכע האָט אויך געלעזן טי־קאַפּס.

* * *

מיס אסתר גורעוויטש האָט דורכגעפירט א פּאַרטי אין איר היים לכבוד מיס בער־טאַ וואָגעל, וועמעס חתונה עס־וועט פאַר־קומען, זונטאָג, פאַר מר. ס. קאַפּלאַן. מיס וואָגעל איז פרעזענטירט געוואָרן מיט א שיינער מתנה.

פרישע, קילע לינען פאַר אייער בעט

איז דאָ עפּעס אַזוינס וואָס העלפט איינעם צו האָבן א גוטע נאַכט רו אין דעם הייסן וועטער, ווי פרישע, ריינע, קילע בעט לינען? און עס איז פונקט דער סאָרט לינען וואָס מיר קאָנען אייך נעבן אויב איר שיקט אייער וועש צו אונז: — ליי־נען געוואַשן און געשוויינקט אין שטראַמען פון ריינסטער רענגוואַ־סער — לינען געפעלסט גלאַט און ווייך.

Modern Laundry Ltd.
PHONE 4779 SASKATOON

פאַר פאָטאָגראַפיעס

נייט וואו צופרידנהייט איז נאַראַנ־טירט. טהאַמס סטודיאָ איז די סאַמע מאָדערנע סטודיאָ אין דער פּראָווינץ. מיר וועלן אַראַנזשירן אַן אַפּאַינטמענט צוצופאַסן אייער באַוועמלאַכקייט.

THAMS STUDIO
154-2ND AVE. SO. SASKATOON
PHONE 6631

קליידער מאַכן דעם מענשן

דער דערפאָלגרייכער מאַן קאָן שטענדיק אויסגעקליבן ווערן אַן אונטערשייד וואו ער איז. ריינקייט איז שטענדיק אין עס איז דאָ בלויז איין מיטל צו אַנהאַלטן דאָס, און דאָס איז דורך א רעגל־מעסיקן סיסטעם פון דריי קליינינג. לאָזט אונז אכטונג געבן אויף אייער ערע פאַדערונגען, מיר זיינען זיכער אַז איר וועט זיין צופרידן.

Phone 5588
Belgian
DRY CLEANERS
DYERS & FURRIERS Ltd
123-20TH ST. W. - SASKATOON

דערציאונגס פּיאַנאָ סייל

פּיטשורט די גרעסטע רייע פון פּיאַנאָ באַרגענס וואָס האָט זיך ווען אָנגעזאַמלט אין דער וועסט.

גיט אייער קינד פּיאַנאָ לעסאָנס און מיר וועלן צאָלן דערפאַר

א סקאָלערשיפּ מיט יעדער געקויפטער פּיאַנאָ

עס זיינען ניטאָ קיין צוביגדונגען צו דעם דאָזיקן אָנבאָט. עס מאַכט ניט קיין אונטערשייד וואָס פאַר א פּיאַנאָ איר קויפט — וואָס פאַר א פּרייז איר באַצאָלט. די פרייע לעסאָן סקאָלערשיפּ ווערט צוגעשטעלט צו אייך מיט אייער פּיאַנאָ און וועט געערט ווערן פון יעדן פּיאַנאָ לערער אין מאַניטאָבאַ.

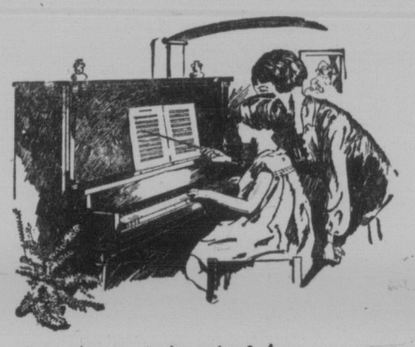

פּיאַנאָ לעסאָנס פריי

איר קלייבט אויס אייער איינענעם לערער

אָט זיינען עטלאַכע מערקווירדיקע ווערטן

מענדעלסאָן
א פּיאַנאָ מיט א שיינעם טאָן, געקייכט אין בורל וואָלנאָט. האָט אַן אייזערנע פריים און אייוואָרי קלאַוויש. ביידע עקשאָן און קויפן אין גלענצענדן צושטאַנד
$135

בעל
שיינער בורל וואָלנאָט קויפן אין סאַטין פיניש. קאַבינעט גרענד. קאָלאָניאַל דעזיין, פּראַכטן אָרגעל טיסטיש גראַוווירט. פול אייזראַן פריים
$245

וועבער
קלייגער באַנגאַלאָ סטייל, אין א שיינער אוק קויפן. קאָלאָניאַל דעזיין, אייוואָרי קלאַוויש. דער פיניש און עקשאָן ווי ניי
$265

מייסאָן און ריש
נעמאַכט פון קאַנאַדער אָנפירנ־דיקע פּיאַנאָ מאַנופעקטשורערס. נייסטער דעזיין, קליינע אַפּאַרט־מענט סייז. אוק קויפן. מען קאָן ניט אונטערשיידן די דאָזיקע פּיאַנאָ פון א נייעם
$345

ניו סקייל וויליאַמס
נעמאַכט פון איינער פון קאַנאַ־דעם גרעסטע מאַנופעקטשורערס. פיין קאַלאָניאַל מאָדעל, מאַהאַ־גאַני קויפן. דער דאָזיקער אינ־סטרומענט איז פאַרקויפט גע־וואָרן פאַר $675 ניי.
$295

$10 קעש
דעליווערט וועלכע עס איז פּיאַנאָ אין דעם דאָזיקן אַדוואַרטייזמענט

דאָמיניאָן
אַן אינסטרומענט מיט א פיינעם טאָן אין א בורל וואָלנאָט קויפן. פיין קויפן. פּלייַן סטייל. פול אייזראַן פריים.
$125

מאָריס
א פּיאַנאָ מיט א שיינעם טאָן, אין מאַהאַגאַני קויפן. פיין קאַ־לאָניאַל דעזיין. באַט אַן אויסער־געוויינלאַכן ווערט פאַר
$185

קנייב
איינע פון אַמעריקעס אָנפירנדי־קע פּיאַנאָס. געפינישט אין טונ־קעלער מאַהאַגאַני. האָט אַן אייי־קלאַוויש. אייוואָרי
95c

וויליאַמס
א גוט־באַקאַנטער קאַנאַדער סאָרט. קאַבינעט גרענד. בורל וואָלנאָט פיניש. האָט אייוואָרי קלאַוויש. גוטער טאָן
$125

גייע פּיאַנאָס פון: מייסאָן און ריש, הענרי הערבערט, סטיינבאַך, עניגס, לעסיידזש, קענעדאַ פּיאַנאָס פון $325
זעט זיי הייַנט אין

WINNIPEG PIANO CO LTD
333 PORTAGE AVENUE

סאַסקאַטון — אויפמערקזאַם — סאַסקאַטון

מר. מעקס ד. פרידמאַן

איז דער קאַרעספּאָנדענט און פאַרטרעטער פאַר "דאָס אידישע וואָרט" אין אייער שטאָט און אומגענעגנט.

מיר בעטן אַלע סעקרעטאַרן פון די סאַסקאַטונער אָרגאַניזאַציעס צו איבער־געבן די נייעסן און באַריכטן פון זייערע אָרגאַניזאַציעס צו מר. ד. פרידמאַן וועלכער איז אויך באַפעלמעכטיקט אָנצונעמען סובסקריפּשאָנס פאַר "דאָס אידישע וואָרט".

שרייבט אָדער טעלעפאָנירט צו אים
3320 אָדער 3080

1840 — 1930

פאַרברייטערט די קריסטלעך האַלדיע און ניי יאָר אין אייער אַפּטעך היים. שווימט אויף א גרויסאַרטיקער קונאַרד שיף פון מאָנטרעאַל — באַקוועמלאַכע לעבנס, פיינע מאַלצייטן, גוטע באַדינונג.

ספּעשל קריסטלעך עקסקורסיעס אויף עס.עס. "אַנטאַניאַ", 21טן נאָוועמבער, צו צענטראַלער אייראָפּע. נידעריקע רייזס געגעבן צו הויפּט שטעט אין אייראָפּע.

וועגן דעם זיך נאָך אינפאָרמאַציע אין אייער אייגענער שפּראַך צו

CUNARD
Canadian Service
270 Main St Winnipeg.

ברודער מאָרד

העכסט אינטערעסאַנטער און שפּאַנענדער ראָמאַן

(פאָרטזעצונג)

באַב האָט זיך פאַנאַנדערגעלאָכט.

— לאָך ניט מיין פריינט, — האָט טאָם טאַלדיינג געזאָגט, — א גרויסער פּראָפעסאָר, איך בין זאָגאַר גרעסער פון אַלע פּראָפעסאָרן ווייל אַלע מוזן צו מיר קומען. איך פאַרשאַף זיי טויטע קערפּערס.

— וואו נעמסטו אָבער די טויטע ? — האָט באַב געפרעגט, — דאָס איז דאָך זייער א שמוציקע אַרבעט ניין אויף די בית עולם'ס און אויסגראָבן דאָרט די טויטע. איך וואָלט שוין בעסער געוואָלט בלייבן אַן עראַלכער אַרבעטער און פאַרדיענען געלט דורך עפענען פרעמדע שלעפער.

— דו ביזט א נאַר און דו פאַרשטייסט ניט מיין מלאכה, — האָט טאָם געענטפערט — איך גיי ניט אויסגראָבן די טויטע, — אין שאַף אַליין טויטע.

— שאַפן טויטע ? — ווי קאָן מען עס מאַכן טויטע, אַז מען זאָל עס ניט דערקענען ?

— דאָס איז איינפאַכער ווי דו מיינסט, איך גיי מיר אַרויס אין א פינסטערער נאַכט און גיי אַרום אין די נאַסן פון לאַנד דאָן. ווע זאָיך טרעף א גרינהאַרן, א נייעם מענשן, וועלכער האָט נעבאַך ניט וואָו צו געכטיקן רוף איך אים צו זיך, גיב אים א ביסל שנאַפּס, לייג אים אַריין דעם קאָפּ אין א פאַס מיט וואַסער, וואָס איך האַלט שטענדיק אין מיין אַרבעטס צימער און איך א פערטל שטונדע אַרום האָב איך די סחורה וועלכע איך פאַרקויף אין די אוניווערסיטעטן פון לאָנדאָן.

— מען דערקאָנט דאָך אָבער אַז דער מאַן איז דערטרונקען ? — האָט באַב געפרעגט.

— איך קאָן שוין מיין אַרבעט, — האָט טאָם געענטפערט, קוים איז מיין מאַן טויט הענג איך אים ביי די פיס, ביז דאָס נאַנצע וואַסער גייט פון אים אַרויס און מיין טוי־טער איז פאַרטיק, ווען דו ווילסט, קאָן איך דיר ווייזן איינעם. איך האָב איצט א שטיקל סחורה מיר מיין מאַנאַזין.

— איך ווייל ניט, איך ווייל ניט ! — האָט באַב געשריען, — איך האָב פיינט טויטע ! גיב מיר ליבער א שלאָס אויפ־צוברעכן אין איך וועל דיר ווייזן וואָס איך קאָן, — טויטע אָבער האָב איך פיינט. עס ווערט מיר זייער שלעכט וועז איך זע א טויטן.

— דערפאַר ליגסטו אין דער ערד, — האָט טאָם געלאַכט, — א מענש דאַרף קאָנען עטלאַכע מלאכות. וועז ער קאָן ניט מאַכן קיין לעבן פון איין מלאכה, מוז ער זיך נעמען צו אַן אַנדער געשעפט. דו זעסט דאָך, איך לעב ווי א מענש און האָב מיר. געדונגען דאָס גאַנצע הויז און דו ליידסט פון הונגער און גייסט אָפּגעריסן ווי א בעטלער.

— איך בין דאָך ערשט אַנטלאָפן פון געפענגעניש, — האָט זיך באַב פאַרענט־פערט, — דו דאָרפסט ניט פאַרגעסן, אַז מען זוכט מיך נאָך און איך קאָן זיך נאָך ניט ווייזן אויף דער גאַס. לאָמיר נאָר אַביסל אויסרוען זיך, וועל איך שוין גע־פינען אַרבעט. אונזער צעד איז גרויס, עס וועלן זיך נאָך געפינען מענשן, וועלכע דאַרפן האָבן "ניטע הענט".

— אין דער דאָזיקער מינוט האָבן זיך דערהערט לייכטע טריט אויף די טרעפּ און א שיין געקליידעטער מאַן פון א יאָר עט־לאַכע און צוואַנציק איז אַריינגעקומען אין צימער.

— דער שיינער רושעק, — האָבן אויס־געריפן ביידע מענער מיט אַמאָל פון וואָ־נען קומסטו אַזוי שפּעט דושעק ?

— ניט מיר פריער עפּעס אין מויל און לאָזט מיך אָפּאָטעמען, — דאָן וועלן מיר ריידן, — האָט דער שיינער רושעק געע־ענטפערט.

טאָם טאַלדיינג האָט אים דערלאַנגט א פּלאַץ מיט דאָס.

7טער קאַפּיטל
אין אָפּגרונט

גראָף געאַרג איז געשטאַנען אין זיין ציטער אין האָט אַלעס אויסגעהערט, ער האָט שוין זייער גוט פאַרשטאַנען וואָו ער איז אַריינגעפאַלן אין א קאַלטער שוויים האָט אים באַרעקט. וועז ער איז געקומען צו זיך, איז ער שטילערהייט צוגעגאַנגען צו דער טיר און האָט געוואָלט זי עפּע־נען. זי האָט זיך ניט געעפענט. זי איז גע־ווען פאַרשלאָסן פון דרויסן.

ער איז ווידער געבליבן שטיין. שרייען האָט ער מורא געהאַט פאַרן פּראָפעסאָר. ער האָט געמוזט זיך האַלטן נאָנץ רואיק אין דער האַפענונג אַז איינער פון זיי וועט ווידער לאָזן אָפן די טיר. וועז עס האָט איינמאָל געטראָפן קאָן דאָך עס טרעפן נאָך אַמאָל.

צו ביסלאַכווייז האָט ער זיך איינגאַנצן באַרואיקט און האָט אָנגעריבן צו זיכן מיטלען ווי צו אַנטלויפן פון דעם דאָזיקן שרעקלאַכן אָרט. אין האָט געזען מיט שרעק א פּאָר גרויסע הוקן אַריינגעשלאָגן אין דער וואַנט און א גרויסן ציבער מיט וואַסער שטיין אין א ווינקל. ער האָט נע־וואוסט, אַז דער דאָזיקער ציבער מיט וואַסער איז פאַר די וואָס טאָם טויטעט.

ער האָט ווידער אָנגעהויבן צו ציטערן.

— איך בין פאַרלאָרן, — האָט ער זיך געטראַכט, — נאָר א וואַנדער קאָן מיך רעטן.

דער מענש האָפט אַזוי לאַנג ווי ער לעבט. געאַרג האָט איך ניט פאַרלאָרן זיינע האָפענונגען. ער האָט ריכטיק ניט געוואוסט ווי אַזוי ער וועט זיך קאָנען רע־טען פון דאָנען, ער האָט אָבער געהאָפן. ער האָט געלויבט, אַז ערועט זיך קאָנען אויסקויפן מיט געלט פון דעם דאָזיקן מערדער טאָם טאַלדיינג.

א נייער פונק פון האָפענונג איז געקו־מען אין זיין האַרצן וועז דער שיינער דזשעק איז אָנגעקומען. ער האָט טאַקע זייער גוט געוואוסט, אַז דער שיינער דזשעק, איז פונקט אַזא פיינער מענש ווי דער פּראָפעסאָר מיט זיין קאַמעראַ, דאָך האָט ער געהאָפן אויף אים.

געאַרג איז זאָגאַר צוגעגאַנגען צום פענ־סטער און האָט באַטראַכט די דריי מענ־שען. טאָם טאַלדיינג, אָדער דער "פּראָפעס־סאָר" איז געגאַנגען אָנגעטאָן אין א שוואַרצן ראָק מיט א שיינער ריינער העמד, און האָט אויסגעוויזן ווי א גייסט־לאָכער, קיינער וואָלט ניט געגלויבט, אַז דער דאָזיקער מענש באַשעפּטיקט זיך מיט אַזאַ שרעקלאַכן האַנטווערק — צו מאַכן טויטע.

באַב דאַנען איז געווען אָפּגעריסן און אָפּגעשליסן. זיין געזיכט האָט געזאָגט, אַז ער איז א גנב, א מערדער. וועז געאַרג און טאָם טאַלדיינג אַזאַ מענשן אויף דער נאַס אין מיטן העלן טאָג וואָלט ער פון אים אַנטלאָפן.

דער שיינער דזשעק איז ווירקלאַך גע־ווען א הויכער, שיינער מאַן, אָנגעטאָן נאָך דער לעצטער מאָדע מיט א צילינדער הוט אויפ'ן קאָפּ, מיט א גאָלדענעם "פּע־סנע" אויף דער נאָז און מיט א טייערן שטעגן אין האַנט. יעדער איינער וואָס וואָלט אים באַגעגנט אויף דער נאַס, וואָלט געזאָגט, אַז דאָס איז א לאָרד אָדער א רייכער באַנקיר. זיינע מאַניערן זיינען אויך געווען פון א מענשן וואָס האָט געלעבט אין א בעסערער גזעלשאַפט. דאָס האָט גע־אַרג זייער גוט פאַרשטאַנען.

ווען געאַרג איז צוגעקומען צום פענ־סטער, האָט דער שיינער דזשעק אויסגע־טאָן זיינע טייערע הענטשקעס. האָט זיי אַריינגעשטעקט אין קעשענע און האָט גע־נומען די פּלאַש דאָס, פון וועלכער ער האָט א זופּ געטאָן.

— דערצייל אונז שוין ווי אַזוי קומסטו אהער אַזוי שפּעט ?

— האָט דער פּראָפעסאָר אָנגעהויבן אומגעדולדיק.

— איך וועל שוין געפינען "געאיבטע הענט" וועלכע וועלן מיט פאַרגעניגן וולן פאַרדיענען עטלאַכע הונדערט פונט.

— איך גיי מיט דיר, דזשעק, — האָט באַב געזאָגט, — איך וועל דיר זייער דאַנקבאַר זיין, ווען דו וועסט מיר געבן עפּעס צו פאַרדיענען.

— דו וועסט גיין און איך וועל געפי־נען נאָך איינעם, — האָט דזשעק געזאָגט, — מיר וועלן גאָנץ רואיק אָפּטאָן אונזער פּערט, — דו דאַרפסט ניט פאַרגעסן, אַז מען זוכט מיך נאָך און איך קאָן זיך נאָך ניט ווייזן אויף דער גאַס. לאָמיר נאָר אַביסל אויסרוען זיך, וועל איך שוין גע־פינען אַרבעט. אונזער צעד איז גרויס, עס וועלן זיך נאָך געפינען מענשן, וועלכע דאַרפן האָבן "ניטע הענט".

— אין דער דאָזיקער מינוט האָבן זיך דערהערט לייכטע טריט אויף די טרעפּ און א שיין געקליידעטער מאַן פון א יאָר עט־לאַכע און צוואַנציק איז אַריינגעשלאָגן אין דער וואַנט און א גרויסן ציבער מיט וואַסער שטיין אין א ווינקל. ער האָט נע־וואוסט, אַז דער דאָזיקער ציבער מיט וואַסער איז פאַר די וואָס טאָם טויטעט.

ער האָט ווידער אָנגעהויבן צו ציטערן.

— איך בין פאַרלאָרן, — האָט ער זיך געטראַכט, — נאָר א וואַנדער קאָן מיך רעטן.

דער מענש האָפט אַזוי לאַנג ווי ער לעבט. געאַרג האָט איך ניט פאַרלאָרן זיינע האָפענונגען. ער האָט ריכטיק ניט געוואוסט ווי אַזוי ער וועט זיך קאָנען רע־טען פון דאָנען, ער האָט אָבער געהאָפן. ער האָט געלויבט, אַז ערועט זיך קאָנען אויסקויפן מיט געלט פון דעם דאָזיקן מערדער טאָם טאַלדיינג.

א נייער פונק פון האָפענונג איז געקו־מען אין זיין האַרצן וועז דער שיינער דזשעק איז אָנגעקומען. ער האָט טאַקע זייער גוט געוואוסט, אַז דער שיינער דזשעק, איז פונקט אַזא פיינער מענש ווי דער פּראָפעסאָר מיט זיין קאַמעראַ, דאָך האָט ער געהאָפן אויף אים.

געאַרג איז זאָגאַר צוגעגאַנגען צום פענ־סטער און האָט באַטראַכט די דריי מענ־שען. טאָם טאַלדיינג, אָדער דער "פּראָפעס־סאָר" איז געגאַנגען אָנגעטאָן אין א שוואַרצן ראָק מיט א שיינער ריינער העמד, און האָט אויסגעוויזן ווי א גייסט־לאָכער, קיינער וואָלט ניט געגלויבט, אַז דער דאָזיקער מענש באַשעפּטיקט זיך מיט אַזאַ שרעקלאַכן האַנטווערק — צו מאַכן טויטע.

באַב דאַנען איז געווען אָפּגעריסן און אָפּגעשליסן. זיין געזיכט האָט געזאָגט, אַז ער איז א גנב, א מערדער. וועז געאַרג און טאָם טאַלדיינג אַזאַ מענשן אויף דער נאַס אין מיטן העלן טאָג וואָלט ער פון אים אַנטלאָפן.

דער שיינער דזשעק איז ווירקלאַך גע־ווען א הויכער, שיינער מאַן, אָנגעטאָן נאָך דער לעצטער מאָדע מיט א צילינדער הוט אויפ'ן קאָפּ, מיט א גאָלדענעם "פּע־סנע" אויף דער נאָז און מיט א טייערן שטעגן אין האַנט. יעדער איינער וואָס וואָלט אים באַגעגנט אויף דער נאַס, וואָלט געזאָגט, אַז דאָס איז א לאָרד אָדער א רייכער באַנקיר. זיינע מאַניערן זיינען אויך געווען פון א מענשן וואָס האָט געלעבט אין א בעסערער גזעלשאַפט. דאָס האָט גע־אַרג זייער גוט פאַרשטאַנען.

ווען געאַרג איז צוגעקומען צום פענ־סטער, האָט דער שיינער דזשעק אויסגע־טאָן זיינע טייערע הענטשקעס, האָט זיי אַריינגעשטעקט אין קעשענע און האָט גע־נומען די פּלאַש דאָס, פון וועלכער ער האָט א זופּ געטאָן.

— דערצייל אונז שוין ווי אַזוי קומסטו אהער אַזוי שפּעט ?

— האָט דער פּראָפעסאָר אָנגעהויבן אומגעדולדיק.

— איך וועל שוין געפינען "געאיבטע הענט" וועלכע וועלן מיט פאַרגעניגן וולן פאַרדיענען עטלאַכע הונדערט פונט.

— איך גיי מיט דיר, דזשעק, — האָט באַב געזאָגט, — איך וועל דיר זייער דאַנקבאַר זיין, ווען דו וועסט מיר געבן עפּעס צו פאַרדיענען.

— דו וועסט גיין און איך וועל געפי־נען נאָך איינעם, — האָט דזשעק געזאָגט, — מיר וועלן גאָנץ רואיק אָפּטאָן אונזער

דר. ה. גרינבערג

האָט זיך צוריקגעקערט פון זיין וואַקאַ־ציע און האָט ווידער אָנגעפאַנגען זיין פּראַקטיק, ווי געוויינלאַך, אין זיין אָפיס, אויפן קאָרנער פעלקירק און מיין סטריט. אָפיס שטונדן פון 10 אינדערפרי ביז 9 אָוונט.

— וואָס האָסטו דען אויפגעטאָן ? — האָט דער פּראָפעסאָר געפרעגט.

— איך האָב געפונען א געשעפט, ביי וועלכן מיר וועלן קאָנען זיך אַביסל אַנ־וואַרימען.

— וועט איר מיך אויך מיטנעמען ? — האָט באַב געפרעגט, איך מוז האָבן וויי־ניקסטנס די נויטיקע קליידער, אין וועל־כע איך זאָל מיך קאָנען וויזן פאַר מענשן.

— געוויס באַב, — האָט דער שיינער דזשעק געזאָגט, — מיר וועלן דאַרפן האָ־בען גוטע הענט, און דו האָסט געוויס ניט פאַרגעסן דיין האַנט וועזן וועזן דו ביזט געזעסן אויף קעסט ביי דער קעניגן וויל־טאָריאַ.

— ניין, דזשעק, איך האָב ניט פאַרגע־סן, פאַרקערט איך האָב מיר נאָך אַביסל צוגעלערנט פון די פיינע מענשן וועלכע די קעניגן וויקטאָריאַ האָט מיר געגעבן אַלס קאָמפּאַני.

— שווייג שוין, באַב ! — האָט דער פּראָפעסאָר אויסגערופן אומגעדולדיק, — זאָג אונז דזשעק וואָס איז דיין געשעפט.

— איך האָב זיך באַקאַנט אין שלאָס פון א גאַנץ רייכן לאָרד און איך האָב אויסגעפונען אַז דער אַלטער לאָרד וויים ניט וואָו צו באַהאַלטן זיין געלט. מיר קאָ־נען אים טאָן די געפעליקייט און צונעמען ביי אים די עטלאַכע טויזענט פונט סטער־לינג, וועלכע מיר וועלן געפינען אין זיין קאַסטן.

— איך בין מער באַקאַנט מיט לאָנדאָן ווי דו, — האָט דער "פּראָפעסאָר" גע־זאָגט, קאָנסטו מיר ניט זאָגן, ווער דער לאָרד איז און וואָו זיין שלאָס געפינט זיך ? איך מוז עס וויסן איידער איך גיי מאַכן אים א וויזיט.

— איך קאָן אייך זאָגן. דער אַלטער הייסט לאָרד דערבי, ער איז איצט קראַנק. אין שטוב געפינען זיך נאָר צוויי קליינע קינדער, א יונגער מאַן פון א יאָר אַכצן און א מיידל פון א יאָר צוועלף. מיט זיי האָבן מיר אָבער ניט וואָס צו טאָן. אין מיר האָט זיך פאַרליבט דאָס קאַמער מיידל פון דער יונגער לאָרדס טאָכטער. זי וועט מיך אַריינלאָזן אין שלאָס און ווען איך וועל זעען, אַז אַלעס איז אין אָרדע־נונג, וועל איך אייך אַריינלאָזן, מיר וועלן אָפּטאָן אונזער געשעפט און וועלן זיך אַוועקגיין שטילערהייט. דעם לאָרד איז זייער רייך און ער וועט זיך זייער ווייניק קימערן וועגן איינעקע שמוציקע פונט סטערלינג, מיר, עראַלאַכע אַרבעטער, אָבער דאַרפן איצט האָבן די עטלאַכע הונדערט פונט סטערלינג.

— האָט ניט לאָרד דערבי א זון אַן אָפּי־צער אין דער קעניגלאַכער אַרמיי ? — האָט דער פּראָפעסאָר געפרעגט.

— דער אָפיצער געפינט זיך אין גלאַז־נא מיט זיין רעגימענט, — האָט דער שיינער דזשעק געענטפערט, — מיר האָבן פאַר אים ניט וואָס צו מורא האָבן.

— דער פּראָפעסאָר האָט געטראַכט אייניקע מינוט און דאַן האָט ער געזאָגט.

— אויף מיר קאָנסטו ניט רעכענען, זייט איך בין געוואָרן פּראָפעסאָר גיב איך זיך ניט אָפּ מיט אַזעלכע זאַכן.

— דאַן וועל איך זיך באַגיין אַן דיר

— האָט דער שיינער דזשעק אויסגערופן.

— איך וועל שוין געפינען "געאיבטע הענט" וועלכע וועלן מיט פאַרגעניגן וולן פאַרדיענען עטלאַכע הונדערט פונט.

— איך גיי מיט דיר, דזשעק, — האָט באַב געזאָגט, — איך וועל דיר זייער דאַנקבאַר זיין, ווען דו וועסט מיר געבן עפּעס צו פאַרדיענען.

— דו וועסט גיין און איך וועל געפי־נען נאָך איינעם, — האָט דזשעק געזאָגט, — מיר וועלן גאָנץ רואיק אָפּטאָן אונזער

QUICK QUAKER OATS

קאָכט זיך אין 2½ מינוט נאָכדעם ווי דאָס וואַסער זידט אויף

1305

15

פאַר אייער איינענער באַשיצונג

האַלטנדיק אייער געלט אין דער דאָזיקער באַנק איז בלויז פאַר אייער איינענער באַשיצונג. מיר האַלטן עס בלויז פאַר אייך און איר קאָנט אַרויסנעמען א טייל אָדער איינגאַנצן אייער געלט ווען איר דאַרפט עס האָבן. אָבער וואָס ליינגער איר לאָזט עס איבעק מיט אונז אַלץ מער האָט עס די ווערט ווייל מיר צאָלן אייך אָנטערעסט אויף יעדער סומע וואָס איר לאָזט איבער אויף א דעפּאָזיט.

אייער געלט אין דער דאָזיקער באַנק איז פולשטענדיק גאַ־ראַנטירט ביי מאָטאַל אַסעטס פון איבער ניין הונדערט מיליאָן דאָלאַר.

עפנט אַן אַקאָונט היינט און באַשיצט אייער געלט

The Royal Bank of Canada

יעדער
פעקעדזש
געצייכנטע
טשיינאַווער
אַנטהאַלט א
שטיק פון פיינע
ענגליש ווער,
אַלטער אייוואַרי
קאָליר, נייע
אַמערעגלמעסיקע
כרענען.

QUICK QUAKER OATS

קאָכט זיך אין 2½ מינוט נאָכדעם ווי דאָס וואַסער זידט אויף

1305

Classified Section — קלאַסיפייד סעקשען

ספּעציעלע פּרייזן פאַר אַדווערטייזינג אין דער קלאַסיפיצירטער אָפּטיילונג

איין מאָל 5 סענט פּער "אינדעקס"		פאַר 3 מאָנאַטן	$2.15
פאַר א וואָך 20 סענט		פאַר 6 מאָנאַטן	$4.00
פאַר א מאָנאַט 75 סענט		פאַר 1 יאָר	$7.50

:: פּערזענלאַכעס :: PERSONAL

טענץ יעדע נאַכט אין אונזערע קלאַסן מיט וויניפּעג'ס בעסטע טענצער
גוטע פּאַרטנער פאַר אַלעמען
קאָמפּלעט קורס. פּריוואַט לעקסאָנס $5.00.
PROF. AND MISS SCOTT
200 Portage Ave. Next Lyceum. 88 106

מיטשעל און מיטשעל
רעגיסטרירטע פּעטנט אַטאָרנעס, 718 מעקאַינטייער בלאָק, וויניפּעג. פּעטנטס, טרייד מאַרק געזומען אין אַלע לענדער. ריזאָנאַבלע טערמס. טעלעפאָן 88 747

געלט !
פאַר אייערע באַלדיקע נויטן
$50 ביז $500
צוזעלף מאָנאַטן צו באַצאָלן עס צוריק.
ריזאָנייבל ריינטס. פּינקטלאַכע באַדינונג
שטרייטנג פאַרטרויליך
אָפן טעגלאַך ביז 7.30 נאַכמיטאָג.
General Loan and Insurance Agency
738 Somerset Block, Winnipeg.
Phone 24 789

R.B. ORMISTON
פלאָריסט
צוויי סטאָרס צו אייער באַדינונג
96 Osborne St., Phone 42 386
340 Portage Ave., Phone 24 791
בלומען טעלעגראַפירט איבערל

לייף אינשורענס
בעסער צו קאָנען א פּאָליסי אין ניט דאַרפן עס, איידער דאַרפן דאָס און ניט האָבן.
P. A. TEMPLETON
807 Electric Railway Chambers
Phone 89 688

מאָרים דעליקאַטעסן
מיר פאַרקויפן אַלע סאָרטן וואורשט גערויכערטע און געפּיקלטע פלייש און ווינערס — אויך אימפּאָרטירטע
א פולע ליין פון אידישע דעליקאַטעסן
223 דאָפּערין אַוו., טעל. 57 617

וויקער פּורניטשער און בייבי קעריעדזשעס פאַרריכט. ספּעציעל געפּיינטעט און אָפּהאַלסטערד.
WILLOW ART FURNITURE COMPANY
288 GRAHAM AVE. PH. 24 677

ניט געקליימטע קליידער — נייע סחורות בלויז אַוועקראַוטס, רעגולאַר $35 פאַר $19.50. בלענדעט קליידער און טווידס, רעג. $35 פאַר $17.50. בלויז 12 אַוועק־קאַוטס, רעג $25 פאַר $9.75.
471½ PORTAGE AVE.
טעלעפאָן 34 585
פּונקט וועסט פון'ם מאָל — נאָרט זייט. קויפט אויף אויסצאַלן.

"די ראָיאַל פאַמיליע" אין וואָקער טעאַטער

"די וואָקער רעפּערטואַר קאָמפּאַני" שפּילט היינטיקע וואָך א פאַרשטעלונג וואָס עס גיט זיי די געלעגענהייט אַרויס־צושיינען מיט זייער פולער קינסטלערישער קראַפט, און זייער דערפאָלג איז אַן אויס־צייכענטער אַלאַכער. זייער שפּיל איז באַמת צו באַוואונדערן.

מיט דאָרים פעקער'ס אינטערפּעטאַציע פון איר ראָל איז מערקווירדיק. רוט גייטס אין דער ראָל פון דזשוליאַ מאַכט א באַ־זונדערנס גוטן איינדרוק, אויף אַן ענלאַכן אופן שפּילט קעטרין פּראַטער, — זייער לעבעדיק אין איר ראָל.

וואַלטער ריגאַן אין דער ראָל פון אַנטאָ־ני, דזשעק וועסטערמאַן אין דער ראָל פון א אידישן פאַרוואַלטער, האָבן זיך אויסגע־צייכנט מיט זייער שפּילן, שאַפנדיק לע־בעדיקע טיפּן, און אַזוי זיינען אַלע מיט־גלידער פון דער טרופּע, אויסגעצייכנט אין זייערע ראָלן.

די אידישע פּאַטראָניזירן פון וואָקער טעאַטער קאָנען פאַר זיך באַשטעלן סע־זאָן טיקעטס. זיי פאַרפליכטן זיך דערמיט ניט צו גיין צו יעדער פאַרשטעלונג. אין פאַל זיי קאָנען ניט קומען צו א פאַרשטע־לונג, דאַרפן זיי בלויז לאָזן וויסן צוויי שטונדן פאַר דעם אָנפאַנג פון דער פאַר־שטעלונג און דאָס וועט זיי באַפרייען פון אַחריות. אין דער זעלבער צייט אָבער גע־ניסן זיי פון א סעזאָן טיקעט דערמיט וואָס ווען זיי קומען אין טעאַטער האָבן זיי שטענדיק זייער פּלאַץ.

דער טעאַטער איז ניי־דעקאָרירט און עס איז דאָרטן אָנגעגעבן צו פאַרברייטערן א פּאָר שטונדן. אַן אָרקעסטער פון 9 מו־זיקער שפּילט צו יעדער פאַרשטעלונג. די מוזיק איז זייער פיינע.

(::)

אין פּעלעס טעאַטער

היינט—ווערט אין פּעלעס געשפּילט די דורכאויס־ריידנדיקע בילד 'אַראָונד די קאָרנער', א העכסט שפּאַנענדע אַמווירנ־דיקע קאָמעדיע מיט טשאַרלס מורי, דזשא. סידני און אַל סטאַר קעסט.

דזשא. סידני אַלס כאַראַקטער קאָמיקער דאַרף זיך ניט אַנשטרענגען אַרויסצורופן געלעכטער פון דעם עולם, דאָס קומט ביי אים נאַטירלאַך און דערפאַר איז ער אַזוי פּאָפּולער צווישן דעם עולם. עס ווערט אויך געוויזן א דורכאויס ריידנדיקע קאָ־מעדיע. זעט און הערט עס אין פּעלעס טע־אַטער.

אויב איר האָט ניט גע־קראָגן אייער צייטונג, טעלעפאָנירט אונז אָפּ
55 409 אָדער 52 213
און מיר וועלן אייך נלייך צושטעלן א קאָפּיע

:: צו פאַרענטן :: FOR RENT

סוויטס צו פאַרענטן

באַלפּוריאַ אַפּאַרטמענטס, קאַטעדראַל עוו., איסט אָף מיין סטריט, 3 און 4 רומס. רענט $55 און $65.

נאָרט פּאַנאָמאַ אַפּאַרטמענטס, 3 און 4 רומס. פּריוויזיידייר, באַלקאָנים. רענט $45 און $55.

נאָבל בלאָק, אַלפּרעד עוו., איסט אָף מיין סטריט. 3 און 4 רומס. רענט $40 און $47.50.

רענפריו אַפּאַרטמענטס, מאָונטין עוו., 3 און 4 רומס, רענט $35 און $45.

3 רום סוויטס אין קאַרמען אַפּאַרטמענטס באַראָוס עווניו.

צו פאַרענטן א 7 רום הויז, פולי מאָדערן, אין סטעלע עווניו. אויסגעפיקסט אין בעסטן קאַנאַדישן.

געלט צו לייען אויף 6½ פּראָצענט. אינשורענס פאַר אַלערליי צוועקן.

Sheps Agencies Ltd.
804 מיין סטריט
טעלעפאָנס 761 55 און 807 58

באַלטיק אַפּאַרטמענטס
מאָניטאָבאַ עווע.
צו פאַרענטן 3 און 4 רום סוויטס, ניי דעקאָרירט. סקרינד באַלקאָנים.
מעסיקע רענט
זיך ווענדן צום קערטייסקער
סוויט "די." טעלעפאָן 56 668

צו פאַרענטן א זעקס רום הויז. זיך ווענ־דן צו
MISS PATTERSON—465 Flora Ave.

צו פאַרענטן 2 רומס מיט א באַלקאָני, אין א פריוואַטער הויז, מיט עלעקטרישן אויוון. הייסע וואַסער שטענדיק. פּרענן 662 מאָניטאָבאַ עווע.

צו פאַרענטן א סטאָר און א הויז אין א קאַנטרי, זיך ווענדן אין 386 סט. דזשאָנס עווע. טעלעפאָן 53 921.

צו פאַרענטן 1 אָדער 2 גרויסע רומס מיט אַלע באַקוועמלאַכקייטן, פּאַסנד פאַר א קאַפּל אָן קינדער, זיך ווענדן אין 328 מענדס עווע.

צו פאַרענטן א סוויט פון 3 רומס אין א באַנגאַלאָ. אויך פלאַרס און וואַרימער גאַ־ראַדזש פאַר קאַר. הייסע וואַסער. ווענדן 572 באַיר עווע. טעלעפאָן 55 349.

צו פאַרענטן 2 ניט געפּוירנישטע רומס מיט א גאַז אויוון, פּאַסיק פאַר א קאַפּל. זיך ווענדן צו 280 רעדוואוד עווע.

צו פאַרענטן א 10 רום הויז, 525 מעגנוס עווע. קאַר. ענדרייס. ניי דעקאָרירט. מעסיקע רענט. זיך ווענדן אין מייפּל ליף האָטעל, 655 מיין סט. טעל. 25 987.

צו פאַרענטן א 5 רום הויז, פולי מאָדערן, געוויישערט פאַר עלעקטרישן אויוון. ווענדן 346 מאָניטאָבאַ עווע., טעל. 52 927.

צו פאַרענטן א 6 רום פולי מאָדערן הויז אין 582 קאַלעדזש עווע. אויך גאַראַדזש. $25 א מאָנאַט. ווענדן פּרימאַרגנס אָדער נאָך 6 אויזיגער אין 266 סאַלטער סטריט.

רעדוואוד אַפּאַרטמענטס
קאַר. מיין און קאַלעדזש
צוציענדיקע 3 און 4 רום סוויטס איצט צו האָבן
טעלעפאָנירט צום פערטייקער 55 175
THE EMPIRE LOAN CO.
Agents
701 Union Trust Bldg.

צו פאַרענטן א 4 רום סוויט אין א ניי אויסגעבויטער הויז. אויך פלאַרס, פּרענטש טירן, עלעקטרישער אויוון. רענט $45.

צו פאַרענטן א 5 רום באַנגאַלאָ, אויך פלאַרס, פּרענטש טירן. רענט $35.

נאָכפרעגן 84 סאַלטער סט. טעל. 600 29.

געשעפט געלעגענהייטן Business Opportunities

פּרוּוט סטאָר, אַן אַלט־עטאַבלירטער געשעפט אויף א גוטן קאָרנער, רענט בלויז $40. פיקסטשורס $400. א גוטער יונ־געשעפט.

גראָסערי, פּרוּוט און קאָנפעקשאָנערי, איינער פון די בעסטע געשעפטן אין שטאָט. סטאָק $1,200. פיקסטשורס — $1,400. דענט מיט 4 קומס, $55. סיילס ביז $2,200 א מאָנאַט.

אויב איר ווילט א געשעפט, זעט

ח. פּערלמאַן און ג. זעלטצען
MUTUAL AGENCIES
796 Main St. Phone 51 000

אַפּאַרטמענט בלאָק, 11 סוויטס, גוטער לאָקיישאָן, שטענדיק פאַרענט, ברייטנט אַריין $6,000 א יאָר. פּריין $35,000. וועט נעמען אין אויסבייט.

מיר האָבן באַרענס אין האָטעלן, דזשע־נעראַל סטאָרס, פול רומס, גראָסעריס און קאָנפעקשאָנערי סטאָרס. פּרעגן זיך נאָך.

SCOTT REALTY CO. Ltd.
11 C.P.R. Office Bldg. Phone 89 644

אַרבעטער פאַרלאַנגט HELP WANTED

פאַרלאַנגט ביידינג גוירל מאָדעלס און אַשערס. נאָכמיטאָג און אָוונט אַרבעט. קיין עקספּיריענס ניט נויטיק. זיך ווענדן צו מר. בראַדסקי, פּלעיהאַוז טעאַטער.

QUEENS THEATRE

מאָרים קראַנער, דירעקטאָר
דזשאָ. גרינבערג, גענעראַל מענעדזשער
דזשיזיקאָס יונגמאַן, קאָ. מענעדזשער

דראַמע ! קאָמעדיע ! טענץ ! געזאַנג !

פרייטאָג און שבת אָוונט
אָקטאָבער 17 און 18
מאָרים קראַנער
און
דזשאַנעט פאַסקעוויטש
צוזאַמען מיט דער גאַנצער קאָמפּאַני
אין דעם שיינעם שפּאַנענדן בילד
פלאַמען פון ליבע
אין 4 אַקטן פון וויליאַם סיגעל
אויסגעפירט פון מאָרים קראַנער
אויסגעשטאַטעט פון אייזידאָר קליין
מוזיק פון סעם פויגלענעסט

זונטאָג גרויסער קאָנצערט
אונזער קאָמפּאַני:
מענער פּערסאָנאַל—מאָרים זילבער־שטיין, אייזידאָר קליין, היימי ראָפּאַ־פּאָרט, מאָרים אָפּעל, היימי פיינשטיין און סעמועל פויגלענעסט
פרויען פּערסאָנאַל—עני שאַפּירא, סילי ליפּצין, פּוירל פויגלענעסט, פּאָולין שייפער און סאַראַ קראַנער

NEW PALACE THEATRE

היינט, מאָרגן און שבת
טשאַרלס מורי, דזשא. סידני, אין
"אַראָונד דהי קאָרנער"
אויך קאָמעדיע, פּיטשורעסק א. א. וו.

WALKER
CANADA'S FINEST THEATRE

היינט, פרייטאָג און שבת
די ראָיאַל פעמילי
אָוונטן, $1, 75c., 50c., 25c. | פּלוס מאַטינעס 50c., 25c. | טעקס
אָרקעסטער פון 9 מוזיקער

פּאַטראָניזירט
אַלע
הרסה אָנטערנעמונגען
קאָמפּיין פון נאָוועמבער דעם ערשטן ביז דעצעמבער 14טן

צוריק פון רייזע איבער וועסט

מר. מ. מיילס, ביזנעס מענעדזשער פון דער וואַרשע כשר סאַסעדזש קאָמפּאַני, לימיטעד, האָט זיך ערשט צוריקגעקערט אין וויניפּעג פון א געשעפטס רייזע איבער מערב קאַנאַדע, אַזוי ווייט ווי ביז וואַנקאָ־ווער.

זיין רייזע איז געווען זייער א דערפאָלג־רייכע און ער האָט דערקלערט, אַז ניט געקוקט אויף דעם וואָס געשעפטן זיינען אין דער וועסט ניט צו גוט, דאָך הערשט דאָר